

Proletari din toate țările, uniți-vă!

În acest număr:

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Idei noi despre Univers

de prof. univ. Călin Popovici
pag. 3

Școala și viața

de N. Moraru
pag. 4

A doua prezență a Rusiei în S. U. A.

de Harry Freeman
pag. 5

Itinerar mondial

pag. 6-7

ARIPILE SEPTENALULUI

La 24 iunie au început la Moscova lucrările plenarei C.C. al P.C.U.S., consacrată problemelor progresului tehnic în industrie și construcții. De ce este atât de actuală introducerea tehnicii noi în Uniunea Sovietică, de ce înseși hotărârile Congresului al XXI-lea au subliniat că de introducerea tehnicii noi depinde obținerea aceluși înalt nivel al productivității muncii care va asigura izbînda definitivă a Uniunii Sovietice în întrecerea pașnică cu cele mai înaintate țări capitaliste?

O simplă socoteală arată însemnătatea introducerii pe scară largă a tehnicii noi pentru rezolvarea cu succes a sarcinilor istorice ale planului septenal.

În economia sovietică sînt ocupați actualmente 54,6 milioane muncitori și funcționari. Pînă la sfîrșitul planului septenal, numărul acestora va crește pînă la 66,7 milioane adică va spori cu 20 la sută. Dacă nivelul productivității muncii ar rămîne cel de azi și dacă durata zilei și săptămîinii de lucru ar rămîne neschimbată, atunci s-ar putea conta pînă în 1965 pe o creștere a producției industriale doar de 20 la sută. Dar în Uniunea Sovietică este pe cale de a fi rezolvată în întregime sarcina pusă de Congresul al XX-lea al P.C.U.S. de a se trece la ziua de muncă de șapte ore și la ordinea zilei este rezolvarea sarcinei Congresului al XXI-lea de a se ajunge la cea mai scurtă zi și săptămîină de lucru din lume. În același timp, directivele privitoare la planul de dezvoltare a economiei naționale a Uniunii Sovietice pe perioada 1959-1965 prevăd o creștere a producției industriale de 80 la sută. Ar părea deci, la prima vedere, că economia sovietică are de rezolvat sarcini contradictorii. Așa ar fi, dacă n-ar interveni factorul progresului tehnic. Mulțumită acestui factor, productivitatea muncii va crește în așa măsură încît pe socoteala acestei creșteri vor fi obținute trei pătrimi din creșterea totală a producției industriale prevăzută a fi atinsă pînă în 1965.

Aceeași socoteală poate fi făcută și pentru o perioadă mai lungă, pe perioada viitorilor cincisprezece ani. În acest caz, importanța introducerii tehnicii noi iese și mai pregnant la iveală.

În cursul viitorilor cincisprezece ani, producția principalelor ramuri industriale trebuie să crească de două-trei ori. Dacă nivelul productivității muncii ar rămîne cel de azi, ar însemna ca în industria sovietică să fie ocupați, peste cincisprezece ani, de trei ori mai mulți oameni decît acum. De unde ar putea fi luați alți oameni cînd, în

cincisprezece ani se prevede o creștere a populației cu o cincime?

Socotelile de mai sus arată nu numai însemnătatea economică a introducerii tehnicii noi; ele explică și de ce oamenii muncii din Uniunea Sovietică privesc principalele căi ale introducerii tehnicii noi: automatizarea, electrificarea, chimizarea ca pe o cauză a lor proprie, în timp ce în țările capitaliste consecințele sociale ale acestora reprezintă pentru cel ce muncesc o primejdie adine simțită.

Cu cîteva zile înaintea deschiderii expoziției universale de la Bruxelles, în vara anului trecut, un corespondent al ziarului scos de lucrătorii pavilionului sovietic l-a întrebat pe V. A. Trapeznikov, directorul Institutului de automatică și telemecanică al Academiei de Științe a U.R.S.S., dacă introducerea pe scară largă a automatizării n-ar putea pricinui o oarecare lipsă de lucru.

La care savantul sovietic a răspuns cu o altă întrebare:

— Dar d-ta ce crezi, cam cîte brațe de muncă ar putea fi eliberate prin automatizare în viitorul apropiat?

Pînă a nu prinde corespondentul să formuleze un răspuns, V. A. Trapeznikov răspunse el însuși:

— Nici unul, literalmente nici unul.

Intr-adevăr, ritmurile de dezvoltare ale economiei sovietice sînt atât de mari, încît numărul de oameni necesar pentru a îndeplini planurile de producție este și va fi mai mare decît numărul celor ce sînt eliberați prin introducerea tehnicii noi.

La vestea convocării plenarei C.C. al P.C.U.S., la aflarea ordinei de zi a plenarei, muncitorii, tehnicienii și savanții sovietici au răspuns cu o avalanșă de propuneri și angajamente tinzînd la accelerarea mecanizării complete, a automatizării, a chimizării. Pe bună dreptate, noile tipuri de mașini automate au fost numite „aripile septenalului”. Numeroase colective de muncitori, tehnicieni, ingineri și savanți și-au adus, în zilele care au precedat plenara, contribuția lor pentru ca aceste aripi să zboare cît mai sus, cît mai repede, cît mai departe.

Din mulțimea propunerilor și angajamentelor e greu de ales pe cele mai semnificative. Colectivele uzinelor de construcții de mașini-unelte ale Moscovei și-au propus să sporească, în perioada septenalului, producția de mașini-unelte — agregate și speciale — de 3,7 ori, a celor

Al. Leon

(continuare în pag. 10-a)

Studenta Valentina Prudskova, campioană mondială de scrimă

Anul XV

26 Iunie 1959

12 PAGINI

1 LEU

25
(745)

Universitatea din Orașul științei

În centrul Siberiei, în noul Oraș al științei (de lângă Novosibirsk) se va deschide anul acesta un nou tip de universitate. Clădirile ei se înalță acum în plină pădure virgină, în apropierea mării Obsk, concomitent cu acelea ale tinărului oraș. Noua universitate se va încadra în ansamblul general al Orașului științei, care va adăposti 15 institute de cercetări ale Academiei de Științe a U.R.S.S.

Prin ce se caracterizează acest nou tip de universitate? În primul rând prin împrejurarea că nu va avea laboratoare proprii, că întreaga activitate de învățămînt și științifică se va desfășura pe baza institutelor de cercetări științifice și a întreprinderilor industriale. Paralel cu studiul, studenții vor lucra în institutele de cercetări ale Filialei din Siberia a Academiei de Științe a U.R.S.S., în laboratoarele uzinelor și în birourile de construcție din Novosibirsk. În felul acesta ei vor putea lua cunoștință de cele mai noi realizări ale științei și tehnicii, vor învăța să folosească aparatură modernă, să participe direct la rezolvarea unor probleme științifice și practice de mare actualitate.

Cursurile serale ale universității vor fi urmate, fără întreruperea activității în producție, de cei mai destoinici tineri din întreprinderile și șantierele Novosibirskului.

Mai bine de douăzeci de academicieni și membri corespondenți ai Academiei de Științe a U.R.S.S. și-au exprimat dorința să sprijine noua universitate.

Artă și helicopterele

Un monument istoric și un helicopter! Două noțiuni care, la prima vedere, par că se resping. Și totuși nu e chiar așa. Căci iată ce se întâmplă la Pușkino, lângă Leningrad. Într-un ritm rapid aici se desfășoară lucrările de reparare și restaurare a unui prețios monument arhitectural și istoric — Ma-

Svetlana descoperă viața

Examenele au luat sfîrșit. O nouă armată de specialiști s-a îndreptat spre toate colțurile Uniunii Sovietice spre a-și împlini cea mai nobilă dintre misiuni: aceea de a-și servi poporul din mijlocul căruia a ieșit.

În fotografia noastră: Svetlana Strineva, absolventă a facultății de limbă și literatură rusă de pe lângă Universitatea „Lomonosov” din Moscova.

rele palat (fost Ekaterininski). La înlocuirea acoperișului, în loc de macarale, muncitorii se ajută de un helicopter. Operația aceasta ar fi putut fi făcută desigur și cu ajutorul unor macarale obișnuite, dar ar fi cerut mult mai mult timp (cam două luni) și ar fi fost mai costisitoare, deoarece cele treizeci și două de grinzi de lemn ale acoperișului, cîntărind fiecare aproximativ trei tone, trebuiau înlocuite cu unsprezece construcții din oțel cu o greutate de 1.850 kg fiecare.

Mulțumită helicopterului, această operație a fost făcută numai în câteva ore și anume noaptea. Mai întâi pentru că noaptea atmosfera e mai liniștită și helicopterul are mai multă stabilitate și în al doilea nu mai sînt spectatori, lucru important pentru asigurarea securității.

Se știe că o seamă de tipuri de helicoptere sovietice sînt numite vagoane zburătoare. Acum ele ar putea fi tot așa de bine numite și macarale zburătoare. Căci perspectivele acestor macarale zburătoare par a fi foarte promițătoare. Să poți avea un punct de sprijin în aer este

un lucru extrem de util în multe împrejurări. „Literaturnaia gazeta” citează, de pildă, cazul fortăreței Petropavlovsk din Leningrad și al celebrului înger de deasupra ei. Statuia cîntărește aproape patru tone și se află la o înălțime de 120 metri. În curînd îi va veni și ei vremea să fie restaurată și atunci macaraua zburătoare va intra din nou în funcțiune.

Cum s-a născut o carte

Un număr recent din „Pravda” dă cu titlu de exemplu, câteva amănunte semnificative asupra gestației unei cărți pe o temă actuală.

Scriitorul Eim Doros — arată ziarul — a fost pentru prima oară în locurile despre care vorbește cartea lui, „Jurnal sătesc”, acum cîțiva ani. Trimis de un ziar din Moscova, el a cules atunci material și a scris un reportaj. Dar n-a întrerupt nici mai apoi legătura cu acele locuri. Ii plăcuseră oamenii de acolo în viața cărora se oglindea „actualitatea fremătîndă, cu problemele ei de ordin economic, cultural.” Din însemnările făcute timp de patru ani a rezultat acum cartea „Jurnal sătesc”, rod al legăturii dintre scriitor și oamenii din sat. Cartea lui E. Doros — scrie „Pravda” — înfățișează chipuri vii de oameni sovietici. În același timp, ea este o originală „condică de reclamații și sugestii”.

Indiferent de ce laturi ale vieții satului e vorba, scriitorul s-a gîndit tot timpul cum „ar fi mai bine”, cum să contribuie la valorificarea gîndurilor, inițiativei, însușirilor proprii oamenilor din acel sat sovietic.

Cartea lui E. Doros dovedește astfel — conchide „Pravda” — cît de necesară este o adevărată legătură a scriitorului cu realitatea, atît pentru literatură cît și pentru viață.

Drum spre stele

Un fapt izolat, care ar putea fi totuși reținut de cei care, în Occident, nu pot să înțeleagă secretul marilor succese dobîndite de omul sovietic pe frontul culturii și al științei.

Pe lângă Palatul de cultură al comitatului de prelucrare a inului din orașul Orșa (Bielorusia) a fost construit un planetariu.

Dat fiind că specialiștii afirmă că pentru construirea celui mai rudimentar planetariu ar fi nevoie de cel puțin 80.000—100.000 ruble, muncitorii, în colaborare cu filiala din Orșa a Societății pentru răspîndirea cunoștințelor politice și științifice, au hotărît să-l construiască cu forțe proprii. Printr-o muncă stăruitoare, planetariul a fost utilat cu aparate moderne, devenind un important centru de propagandă științifică în oraș.

Pe bolta planetariului se poate urmări acum mișcarea Lunii și a Soarelui, căderea meteoritilor, zborul sateliților artificiali ai Pămîntului. În cadrul planetariului se fac experiențe de fizică și chimie, s-a organizat o expoziție cu tema „Știința și superstițiile”, se țin prelegeri.

La Moscova este în curs de organizare un Muzeu al cinematografului. Muzeul va avea drept misiune popularizarea realizărilor artei cinematografice sovietice și străne, organizarea unei expoziții permanente și a expozițiilor prilejuite de datele memorabile din istoria cinematografului, organizarea de festivaluri cinematografice, conferințe urmate de filme, consacrate principalelor etape ale dezvoltării cinematografului mondiale etc.

În vederea schimbului de informații științifice, de filme și material documentar, Muzeul central al cinematografului din Moscova va întreține o strînsă legătură cu instituțiile similare de peste hotare.

O poveste de dragoste

Nuvela „Djamila”, a scriitorului kirghiz Cinghiz Aitmanov, a fost tradusă în franceză și prefațată de Louis Aragon.

Marele scriitor francez socotește această povestire ca una din cele mai frumoase povești de dragoste și o compară cu „Suferințele tinărului Werther”, „Antoniu și Cleopatra”, „Manon Lescaut”.

La Casa Prieteniei din Moscova a avut loc o seară de poezie africană. La această festivitate, la care a fost de față și Getahun Tesemma, ambasadorul Etiopiei, au luat cuvîntul I. Potekin, președintele Asociației de prietenie cu popoarele Africii și tinărul african Dieye Khila, student la Universitatea din Moscova. Studenții africani și poezii sovietici M. Waxmacher, A. Sergheev și L. Nekrasova au recitat versuri din poezia africană.

La Muzeul de orientalistică din Moscova s-a deschis o mare expoziție de artă japoneză.

Sînt expuse peste o mie de lucrări, din secolul XII și pînă în zilele noastre. La loc de frunte se află tabloul „Muntele Fudzi în luna mai”, dăruit de pictorul Oghețu Iamamoto lui N.S. Hrușciov.

La Mihail Șolohov

La invitația lui Mihail Șolohov, un grup de scriitori danezi i-a făcut o vizită în stația Veșenskaia.

„Niciodată, nicăieri, nu ne-am simțit atît de mult „la noi acasă” ca în casa lui Mihail Șolohov” — scrie Erick Horskiör. „Pe unde am fost, locuitorii din stația ne-au întîmpinat cu o deosebită căldură. Cînd ești oaspetele lui Șolohov, ești parcă oaspetele întregii stanțe”.

Zilele trecute, pe mormîntul lui Alexandr Fadeev a fost dezvelit un monument. Alături de bustul scriitorului, pe soclul mormîntului se află și un grup sculptural care-i înfățișează pe tinerii comsomoliști din Krasnodon, în frunte cu Oleg Koșevoi.

La Tripoli (Libia) s-a deschis o expoziție de fotografii din republicile sovietice din Asia Centrală și Transcaucazia.

Lacrimi de „Krokodil”

„Krokodil” dovedește de fiecare dată că are un spirit mereu proaspăt și incisiv. Probă: aceste „Cugetări necrise”.

Ceasul stă neclintit, pendula se clatină, numai timpul aleargă.

Directorul a ieșit o clipă. Sunați peste o oră!

Nu pretexta încălcarea porunchi „Să nu luri” prin convingeri ateiste.

Ceasul bate mai cu seamă pe cel care stă pe loc.

Veștă nouă

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Redacția și administrația: București, Str. Ion Ghica, 5 telefon 13.03.10

ABONAMENTE:

pe 3 luni, 10 lei; pe 6 luni, 20 lei; pe un an, 40 lei.

Semnele timpului

Un scriitor kazah la Paris

La sfîrșitul lunii mai, cunoscuta editură pariziană Gallimard a publicat sub titlul „Tineretea lui Abai”, prima parte a trilogiei lui Muhtar Auezov despre intemeietorul literaturii scrise kazah. În felul acesta, opera lui Auezov își croiește drum spre marele public din Occident, deoarece cărțile editate de Gallimard au o largă circulație în multe țări ale lumii.

Pentru prima oară numele lui Muhtar Auezov a răsunat cu autoritate în Franța acum vreo patru ani cînd Aragon, întors de la cel de-al II-lea Congres al scriitorilor sovietici, a publicat eseuul lui: „Littérature sovietiques”. Nu e de fel exagerat dacă spunem că această carte a lui Aragon a contribuit la cunoașterea literaturilor sovietice multinaționale în aceeași măsură în care, odinioară, volumul lui Melchior de Vogue despre „Romanul rus” a însemnat instrumentul decisiv pentru înțelegerea clasicilor ruși în conștiința Occidentului. Acum patru ani, dar, Aragon scria: „Traducerea lui „Abai” și a „Drumului lui Abai” este, mi se pare, una din misiunile cele mai importante care stau în fața noastră, atît pentru imaginea pe care aceste două romane o dau despre cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea în Kazahstan... cît și pentru tabloul marelui poet care a fost Abai Kunanbaev, a cărui operă ar fi mai greu de tradus în limba noastră fără cunoașterea țării și a societății din vremea lui, pe care ne-o dau romanele lui Auezov”.

Acum, „Tineretea lui Abai” a apărut cu un cuvînt înainte semnă tot de Aragon, în care marele scriitor dă cîteva date despre țara de baștină a autorului și despre oamenii ei, explicînd totodată cititorilor metoda lui Auezov de a îngemăna realitatea cu ficțiunea atunci cînd imaginația lui a trebuit să înlocuiască lipsa de mărturie și documente scrise despre aștinul a cărui mare figură a reconstituit-o.

Alegerea făcută de Gallimard s-a dovedit fericită. Cartea lui Auezov se bucură de o primire dintre cele mai bune.

Salutînd apariția lui „Abai” în limba franceză, criticul Régis Bergeron constată: „Muhtar Auezov e un poet; e poet cînd evocă steptă, munții sau oamenii din patria lui; ca un mare poet epic el înfățișează luptele care-i opun pe unii altora și e un viguros pictor de moravuri atunci cînd descrie viața plină de contraste a Kazahstanului din anii de feudalitate, liniștea păstorilor și tumultul cavalcadelor djighite, stăruind asupra ceremoniilor tradiționale: înmormîntări, logodne, despre care ne dăruiește imagini extrem de colorate”.

Așa dar, la sfîrșitul lunii mai, Editura Gallimard și-a făcut un bun serviciu publicînd cartea scriitorului kazah. Zilele acestea apare la Julliard volumul întâi din „Pe Donul liniștit”.

Așa dar există și sputnici literari...

I. D.

De vorbă cu...

K. Fedin

Convorbirea cu Konstantin Fedin s-a înfiripat întâi în cabinetul de lucru al scriitorului, apoi a continuat într-o cameră mică, învecinată, tixită cu cărți. Doar peretele din dreapta era liber. Pe fondul gălbui al zidului se contura o ramă simplă, din care ne privea figura bine cunoscută a lui Gorki.

— Uite, aici am o mapă — ne spune Konstantin Alexandrovici — căreia de multă vreme i-am lipit pe copertă eticheta „Scriitorul la masa de lucru”. Cuprinde însemnări despre dificultățile pe care le întâmpinăm, despre „miitoacele” scriitoricești, despre viața cuvântului, despre subiect, fabulă. E, cum s-ar spune, o încercare de a afla legile artei povestirii însemnările sînt relativ numeroase. Cînd anume o să încep însă să scriu cartea aceasta, nu știu. Deocamdată e în faza de proiect. M-am jurat că n-am să mă apuc de nimic altceva, pînă n-o să termin romanul „Focul”

— Mi-amintesc că în urmă cu vreun an și jumătate am văzut pe biroul dumneavoastră, aici, în colțul din dreapta, o mapă voluminoasă cu manuscrise, și că mi-ați spus atunci că ar fi ultimul volum al trilogiei.

— De mult ar fi trebuit să nu mai scriu aceasta din colțul biroului în mijlocul lui, să înlătur cu hotărîre toate celelalte preocupări. Și iată că, tot aici se află

Pe un taburet zărim nu una, ci un teanc de mape — capitolele noului roman. Pe fiecare copertă se află indicat titlul provizoriu al capitoului. Aproape fiecare titlu este încercuit cu roșu, afară de două-trei, probabil capitolele nefinisate, sau încă nescrise.

— Vă dați seama și dumneavoastră cît mai am de lucrat — oftă Konstantin Alexandrovici.

— Cînd credeți că veți termina romanul?

— S-ar putea ca prima parte s-o public anul acesta... De altfel, și primăvara trecută am crezut la fel. Cînd o să scriți despre discuția noastră, și-o să vă împărțiți reportajul în capitole, pe acesta să-l intitulați: „Intenții bune”... Sau, mai simplu: „Căznela iadului”... Pentru ca o activitate să fie încununată de succes, este necesară, ca să mă exprim astfel, o anumită „inerție” în procesul de creație. Pentru asta mai evadiez din cînd în cînd din Moscova. Multe pagini din „Focul” le-am scris la Karcarevo.

Există ne tărnuț Volgăi un

colțșor liniștit. Acolo, în casa unui pădurar, se refugiază din cînd în cînd Fedin. Hoinărește prin pădure, vinează, veghează lingă foc. Atuncea reușește el să mai uite de preocupările care-l asaltează la Moscova... „Inerția” însă, nu durează prea mult. Moscova nu-l cruță, și atunci Konstantin Alexandrovici se reîntoarce acasă după câteva săptămîni de absență și se așează la birou, pe care s-a strîns, vrafuri, vrafuri corespondența. Zeci și zeci de mîini se întind atunci parcă spre el: sînt scrisorile care așteaptă răspuns, cartea unui tînăr scriitor pe care acesta i-o dedică cu respect, și, bineînțeles, cu dorința tainică de a afla părerea maestrului, invitații la sedințe și adunări, îndatoririle lui de deputat...

...În rafturile bibliotecii lui Fedin: se află rînduite operele alese ale lui Alexei Tolstoi, Paustovski, Șșkov, — toate cu dedicație. Konstantin Alexandrovici scoate dintr-un raft un volum frumos legat, „Primăvara lumii” și ne spune:

— Este ultimul dar pe care l-am primit din partea lui Mihail Mihailovici Prîșvin. E un adevărat maestru.

Cercetăm rafturile unul după altul cînd, deodată, zărim o copertă necunoscută.

— E cartea lui Laxness, „Oameni independenți” — ne lămuirește gazda. O consider ca pe una din marile realizări ale literaturii străine contemporane. Pe Laxness l-aș situa pe același plan cu Hamsun sau Ibsen. Primul contact cu el m-a emoționat profund. A fost pentru mine aceeași revelație pe care am avut-o acum 25 de ani, cînd am citit pentru prima oară „Familia Thibault” de Roger Martin du Gard.

...Pe un alt raft se află rînduite cărțile unor tineri scriitori contemporani cu Fedin. Cu cîțiva ani în urmă, scriitorul a întretinut strînse legături cu Institutul de literatură al Uniunii Scriitorilor. Pe vremea aceea începuseră să se remarce Iuri Trilonov, Viktor Revunov, Nikolai Evdokimov, „cu toții scriitori care promit”, Elizar Malțev, „un om extrem de capabil, cu o construcție sufletească sănătoasă și mult spirit de observație” — cum îl caracterizează Fedin. Scriitorul îmbrățișează cărțile cu privirea și ni se adresează gînditor.

— Acum au între 35—40 de ani. E vîrsta la care scriitorul devine matur. De la ei așteptăm însă mult mai mult. Aparțin doar generației de scriitori care trebuie să ne ia locul — căci noiăștia mai bătrîni rămînem din ce în ce mai puțini.

Cu gestul lui obișnuit, Konstantin Alexandrovici trage sertarul biroului și prinde să-si răscolească colecția de pipe. Pînă la urmă o preferă tot pe cea de pe birou.

— Cel mai neplăcut lucru în lume este să-ți cureți pipa — ne spune Fedin umplîndu-si-o cu tutun.

— N-ar fi oare vremea să vă lăsați de fumat? Doară tutunul vă dăunează!

— Încearcă să te lași de pipă după ce-ai fumat șaptesprezece ani!... E drept că-i dăunător, dar și să trăiești e „dăunător”, dacă nu trăiești cu adevărat, ci numai așa, ca să te afli în treabă...

E. Pelson

O INSTITUȚIE CELEBRĂ:

Conservatorul „Ceaikovski”

În vara anului trecut, tînărul pianist american Van Cliburn îmi spunea emoționat:

— Mi-e greu să mă despart de Conservatorul din Moscova. Pășesc prin clasele și coridoarele unde plutește parcă și acum ceva din geniul lui Ceaikovski, aici, unde muzica este atât de iubită și prețuită, unde este o adevărată plăcere să te produci în fața unui public care te ascultă cu recunoștință...

Pînă la „Concursul Ceaikovski” de la Moscova, America nu-l cunoscuse pe Van Cliburn, talentatul său pianist. După acest concurs însă, el s-a întors în patrie cu aureola gloriei, cucerindu-și un renume mondial.

Chiar și numai acest fapt constituie o mărturie elocventă a înaltului prestigiu internațional pe care și l-a cucerit școala muzicală sovietică, a deosebitei prețurii de care se bucură muzicienii care și-au făcut studiile la Moscova.

Directorul Conservatorului din Moscova, profesorul A. V. Sveșnikov, cercetează teancurile de scrisori strînse în două mape:

— Scrisorile acestea ne-au fost trimise de tineri pianisti și violoniști din S.U.A., Anglia, Franța, Republica Arabă Unită, Australia și alte țări. Ne scriu că doresc să studieze la Moscova și se interesează de condițiile care se cer pen-

tru a fi admiși la Conservator. Directoarea Conservatorului din Agadiray (Maroc), Christine de Saint-Léger, ne roagă să-i comunicăm dacă tînărul Raphael Guitter a studiat la Moscova după cum susține. „L-am ascultat, scrie doamna Léger, și mi s-a părut atât de mediocru încît nu-mi vine să cred că a studiat la Conservatorul dumneavoastră care se bucură de o reputație atât de strălucită”.

Profesorul A. V. Sveșnikov mi se adresează rîzînd:

— Firește, domnul Raphael Guitter n-a învățat la noi, și nici măcar n-am auzit de el pînă acum. Ne este cunoscut însă procedeul unor asemenea impostori. Ei se folosesc de faptul că diploma Conservatorului din Moscova deschide atât drumul spre activitatea pedagogică, cît și accesul spre cele mai bune săli de concerte.

Directorul îmi face cunoștință cu tinerii muzicieni care au venit să studieze la Moscova din multe țări ale lumii. La Conservator învață aproape 70 de studenți străini. Ei mi-au mărturisit cît de fericiți se simt că pot studia în capitala Uniunii Sovietice.

Intr-una din clasele Conservatorului am întîlnit o cunoștință din anul trecut, pe violonista australiană Mary Berill Kimber. La concursul internațional „Ceaikovski” ea

a fost distinsă cu o diplomă de onoare. Miss Kimber a absolvit Academia regală de muzică din Londra, apoi și-a continuat studiile la Paris, cu renumitul violonist român George Enescu. Acum, violonista australiană se perfecționează la Moscova.

Tînărul pianist francez Gérard Frémy e absolvent al Conservatorului din Paris.

— Am venit aici ca să studiez cu profesorul G. Neigauz. A fost o veche dorință a mea, pe care în sfîrșit mi-am îndeplinit-o.

Violonistul suedez Ziegward Stenberg a terminat Conservatorul din Stockholm și a cîntat timp de trei ani în orchestra simfonică din Göteborg.

— Îndată ce s-a ivit posibilitatea, am venit să învăț la Moscova. Sînt foarte recunoscător profesorului și pedagogului meu, Iuri Iankelevici. Studenții sovietici au toate condițiile pentru a învăța: li se acordă bursă, cămin, folosesc gratuit biblioteca muzicală, li se dă posibilitatea să-și repare instrumentele... În Apus pentru toate acestea trebuie să plătești.

La despărțire, A. V. Sveșnikov mi-a spus:

Sîntem convinși că toți studenții noștri veniți din alte țări vor deveni excelenți muzicieni.

M. Dolgoplov

CRONICA IDEILOR

Idei noi despre Univers

Dezvoltarea uluitoare a astrofizicii din ultimul timp a pus unele probleme noi, de cea mai mare însemnătate pentru concepția materialistă justă despre Univers.

Încă în decembrie 1956 s-a ținut la Moscova o sesiune de referate a Academiei de Științe a U.R.S.S., referitoare la problemele filozofice ale științelor naturii. Printre referatele prezentate trebuie subliniat în special cel al acad. V. Ambarțumian despre unele probleme metodologice ale cosmogoniei. Ulterior, savantul sovietic a dezvoltat aceste idei la conferințele internaționale de la Viena și Leipzig (iunie 1959). În ultima vreme, folosind noile date ale astronomiei, filozofii idealiști din occident, exponenți ai diferitelor tendințe mistice și religioase, au căutat să reinvie mitul creației. La rîndul lor, filozofii materialisti cu tendințe mecaniciste au căutat să infirme unele rezultate ale științei, spre a putea salva o concepție îngustă, mecanicistă despre Univers. De aceea apare cît se poate de necesar ca astlel de probleme să fie dezbătute pe larg și ca savanții cu mare autoritate științifică și cu o deosebită pregătire filozofică să-și spună cuvîntul.

Unul din cele mai tulburătoare fenomene descoperite de astrofizica vremurilor noastre este și îndepărtarea de noi, cu viteze fantastice, a galaxiilor. După cum se știe, galaxiile sînt adevărate insule în univers, cuprinzînd zeci de miliarde de stele, cu nori de gaze și praful cosmic interstelar, cu planete și alte corpuri cerești... Aceste galaxii se aseamănă cu propria noastră galaxie, Calea Laptelui. Astronomii au măsurat distanțele celor mai apropiate galaxii. Acea din Andromeda este la o distanță de noi atît de mare, încît ca să sosească la noi lumii îi trebuie două milioane de ani, deși călătorește cu 300.000 km pe secundă! Alte galaxii sînt și mai îndepărtate, iar distanța aceluia ce sînt accesibile actualmente în cel mai mare telescop optic, de 5 m diametru, se apreciază la circa 5 miliarde de ani lumină. Cu radiotelescoape gigantice se pot recepta radiounde emise de unele galaxii de două ori mai îndepărtate. Razele luminoase și radioundele pe care le primim acum au pornit de la aceste corpuri cerești înainte chiar ca soarele și sistemul solar să fi luat naștere. Pătrunzînd tot mai adînc în spațiu, razele luminoase nu se lovesc de nici un obstacol, de nici o margine, oricît de departe ar merge. Universul apare astfel cercetării astronomice ca nesfîrșit în timp și în spațiu.

Galaxiile acestea examinate cu spectroscopul arată liniile spectrale deplasate spre roșu. Deplasarea aceasta este cu atît mai mare cu cît și galaxia este mai îndepărtată. Această deplasare spre roșu este datorită mișcării de îndepărtare de noi în lungul razei vizuale a nebuloasei și este provocată de așa numitul fenomen Doppler. Vitezele de îndepărtare a nebuloaselor extragalactice cresc proporțional cu distanța: s-au măsurat viteze de îndepărtare de 65.000 km pe secundă. Folosind metode fotometrice s-au calculat viteze și mai mari de recesiune și anume de 125.000 km pe secundă — adică mai mult de cît a treia parte din viteza luminii! Vitezele de îndepărtare cresc proporțional cu distanța și de la o anume depărtare ele ar atinge viteza luminii! Această descoperire a pus astronomilor o sumă de probleme noi și extrem de complexe. A fost un timp cînd s-a contestat interpretarea deplasării spre roșu ca un fenomen Doppler, crezînd că ar putea fi vorba de un alt fenomen fizic încă necunoscut. Actualmente, majoritatea astronomilor sînt de acord că deplasarea spre roșu indică viteze de îndepărtare conform fenomenului Doppler, întrucît s-a verificat deplasarea spre roșu și la linia hidrogenului neutru de 21 cm lungime de undă. Academicianul V. Ambarțumian accentuează în referatul său că majoritatea astronomilor sînt de acord că avem de-a face cu o îndepărtare a nebuloaselor extragalactice cu viteze ce cresc proporțional cu distanța și că deci avem de-a face cu o expansiune a Metagalaxiei. Interpretarea exactă a acestui fapt de observație nu se poate face încă în mod sigur: este vorba de un fenomen necuprins de legile cunoscute ale fizicii și astronomiei, de legi care se aplică la o scară foarte mare, a macrocosmosului și care încă nu ne sînt deznăluite.

Unii astronomi idealiști presupunînd că Metagalaxia este ideal de omogenă și admițînd că ea reprezintă un sistem care umple întreg Universul, folosind aparatul teoriei gravitației a lui Einstein au ajuns la concluzia că Universul ar fi finit și în expansiune. Ei au calculat și vîrsta Universului — (circa 2 miliarde ani) ajungînd astfel la afirmații creaționiste absurde. Acad. V. Ambarțumian arată netemeinicia acestor teorii bazate în special pe admiterea uniformității distribuției în spațiu a galaxiilor. Or, una din marile descoperiri ale astrofizicii actuale este că galaxiile sînt extrem de neomogen distribuite în spațiu și că au tendința de a fi grupate în roiuri. În roiurile mai îndepărtate observîndu-se galaxii de alt tip de cît acelea ce le întîlnim în gruparea noastră locală de galaxii. Punerea în calcul a condiției de neomogenitate a distribuției galaxiilor în spațiu este însă o problemă extrem de grea a cărei soluționare se încearcă acum.

O altă problemă tot așa de importantă pentru concepția despre lume este așa zisa problemă a „morții termice a Universului”. Considerînd universul ca un sistem închis, unii fizicieni au căutat să-i aplice al doilea principiu al termodinamicii, al lui Clausius-Carnot, după care entropia creștînd se merge spre o egalizare a temperaturii în Univers, cu o deșădare treptată a energiei și deci la o „moarte termică” inevitabilă. În acest Univers ar exista o evoluție ireversibilă. — Universul ar avea așa dar un sfîrșit. Aceste idei au fost adeseori combătute. Cu ocazia sesiunii de referate de la Leipzig, fizicianul sovietic Terletki, ducînd mai departe, cu ajutorul metodelor fizicii statistice lucrările lui Boltzmann, a putut dovedi că entropia suferă fluctuații mari în lungi intervale de timp. În anume perioade, în dezvoltarea regiunii considerate a universului ea poate chiar să scadă. Prin aceasta se dovedește reversibilitatea unor procese fizice la scară foarte mare și că deci nu poate fi vorba de „moarte termică”, a Universului. Expunerea savantului sovietic a fost urmărită cu un interes foarte viu. Deducerile sale teoretice sînt riguroase și aruncă o lumină nouă în această problemă capitală.

prof. univ. Călin Popovici

Veac nou

pag. 3

ȘCOALA ȘI VIAȚA

clasele I—IV ei e de circa 400 ore, în clasele V—VIII — 900 ore.

Elevii în uzină

La școala nr. 609, elevii din clasele V—VII petrec câte 2 ore pe săptămână la fabrica de aparate fotografice. Se află aici toate secțiile necesare însușirii multor meserii. Cei din clasa VIII-a lucrează 4 ore pe săptămână, cei dintr-a IX-a 6 ore. O parte din cei dintr-a IX-a încep să lucreze la uzina „Boreț”. Osebit de aceasta, școala are ateliere proprii de timplărie, croitorie etc. În atelierul fabricii foto se vine în grupe de câte 15 elevi, se lucrează sub conducerea lucrătorilor calificai, fiecare răspunde de doi tineri. Nota se dă de către muncitorul-profesor, aprecierea fiind seamă de atenția, grija și aplicația elevului. Nota intră în calculul mediei; căderea aduce corijența și chiar repetarea anului. La început, toți elevii se rezeau la strung. Acum, treptat, s-au apropiat de freză, de modelaj, de lucru cu mase plastice etc. Copiii învață să facă obiecte simple, apoi mai complexe. Parte din unelle își construiesc chiar ei. Fabrica nu pierde materialele, chiar dacă se întimplă și rebuturi, căci acestea pot fi utilizate în alt fel. Plata muncitorilor-pedagogi se face de către școală, din fondul prevăzut pentru lucru manual. În luna mai

I. B. Pireatinski ne povestește amănunțit cum timp de trei ani se experimentase noua orientare în domeniul învățământului.

Am stat de vorbă și cu elevii. Galia Eroșina și Efim Levin, pe care i-am văzut lucrând cu îndeminare la freză, ne-au asigurat că au intenția să urmeze apoi și un institut superior. Galia e fiica de muncitor. O întrebăm dacă nu-i place uzina.

— Ba da. Dar omul trebuie să dea cât poate mai mult. Și eu cred că așa putea s-o fac. Dar imi trebuie cunoștințele pe care mi le va da universitatea. Voi învăța muncind. Anii din urmă ne-au arătat că e cu putință.

Maistrul Vitali Alexandrovici Pavlov, care răspunde pentru

Un drum în U.R.S.S. este întotdeauna deosebit de interesant. Te îmbogățește cu experiențe noi, te obligă să cugești mult asupra celor văzute, te îndeamnă să deslușești în practica vieții obștești tumultuoase acele elemente ale noului care, abia cunoscute, capătă deja cheag și se afirmă ca dominantele zilei de mine. Mărturisesc, însă, că în recenta călătorie în țara constructorilor comunismului poate nici una din problemele cu care am venit în contact nu m-a pasionat în asemenea măsură ca cea a învățământului, problemă în care — într-un anume fel — se reflectă diferențele legitate ale dezvoltării societății sovietice. E ceea ce mărturisesc, la capătul șederii noastre la Moscova, tovarășului Afanasenko, ministrul Culturii al R.S.F.S.R.

— Da, este o problemă care ne preocupă de ani de zile, ne spune dînsul. Dar nu numai pe noi. În perioada trepidantei dezvoltări a tehnicii, în ritmul accelerat al descoperirilor științifice, în condițiile multilateralelor aplicări în viață, cînd totul cere o înaltă cultură a producției problema se pune în toate formele lagărului socialist. În altă formă ea se pune cu intensitate și în lumea capitalistă.

Intr-adevăr, diferitele delegații care vizitează Uniunea Sovietică, chiar și grupele de turiști, de specialiști, ca și de profesori în problemele pedagogice, se interesează de organizarea, de conținutul, de metodele învățământului sovietic. Pînă și oamenii de afaceri americani se preocupă de cercetarea învățământului în U.R.S.S. — căci viața însăși cere un anume fel de abordare nouă a problemei instrucției. Fără îndoială din care se abordează problema și scopul urmărit sînt diferite, preocuparea însă rămîne și corespunde unui fenomen și unei necesități de rezonanță universală.

Ce urmărește reorganizarea învățământului în U.R.S.S.? În primul rînd, legarea strînsă a instrucției cu viața, cu practica, punerea cunoștințelor în serviciul construcției desfășurate a comunismului, făurirea nu numai de cadre capabile să slujească uriașul front al economiei, ci și educarea întregului tîneret, creșterea lui din primii ani ai școlii în mentalitatea preluării muncii manuale, în deprinderea lui morală și practică cu munca fizică. Se urmărește dezvoltarea capacității de a îmbina teoria cu activitatea practică, însușirea unui complex de cunoștințe care de pe băncile școlii medii să-l transforme pe elev într-un om capabil de a-și agoni existența, să-l facă totodată un om util societății de îndată ce a luat examenul de maturitate.

Experiența școlii nr. 609 din Moscova

În perioada cit am stat în U.R.S.S. nu ne-am mărginit la discuții teoretice cu privire la aceste probleme ci, știind că de ani de zile se experimentau diferite căi pentru a ajunge la măsurile ce se aplică azi în stil mare, am căutat să vedem cum se prezintă lucrurile pe teren, la școală, ce spun profesorii și elevii.

...Raionul Dzerjinski din Moscova este unul dintre cele mai industrializate. Școala nr. 609 e în inima lui; aici studiază sute și sute de copii ai căror părinți sînt muncitori din țară în flu, lucrători la uzine mari, ingineri, maiștri și tehnicieni. Directorul

Note despre reorganizarea învățământului sovietic

calificarea acestor doi tineri din clasa a IX-a, ne asigură că ei lucrează cu multă pasiune, iubesc freza, pătînd în amănunțele minurii ei. Pozitiv e faptul că tinerii sînt mereu însetați de a cunoaște mai mult și dacă părinții urmăresc același scop — toate drumurile le sînt larg deschise, cerînd însă un efort însemnat. Se mai întimplă însă în cazuri izolate că se manifestă și mentalități vechi, fie oarecare dispreț pentru munca fizică, fie căutările unei vieți mai ușoare, unui efort cît mai mic. Or tocmai reorganizarea învățământului prin apropierea lui de viață, de producție urmărește ridicarea multilaterală, profesional-etic-științifică, a tuturor tinerilor, înzestrarea lor cu acele cunoștințe și însușiri sufletești care sînt indispensabile constructorului societății comuniste.

Cum apar aceste lucruri, concret, la școala nr. 609? De cîtiva ani școala a legat relații de prietenie și într-ajutorare cu uzina metalurgică „Boreț” — (5000 de lucrători, produce compresoare, utilaj petrolifer etc.) și cu fabrica de fotoaparataje, cu care se află gard în gard. Sistemul învățământului de 7 clase obligatorii e înlocuit cu 8 clase, iar cursul superior îl constituie clasele IX și X, la care se adaugă acum și clasa XI. Obiectivul primilor opt ani este de a asigura un nivel de cunoștințe și deprinderi de muncă de asemenea natură ca după absolvire tînarul să poată intra în producție, să poată continua studiile în școli tehnice și profesionale. Prin măsurile luate cîștigă și latura cunoștințelor generale și pregătirea politehnică. Așa cum prevede și noua programă analitică, crește și spațiul predării limbii ruse, matematicilor, geografiei, limbilor străine. La predare se pune accentul pe latura practică, utilizabilă, necesară.

Iar munca a devenit obiect component al programei analitice care, pornind din clasa V pînă la VIII inclusiv, trebuie să-l obișnuiască pe elev cu atelierul, cu mînuirea uneltelor, cu mașinile, cu datele de bază ale electrotehnicii, cu deservirea nevoilor proprii în viață (reparații de îmbrăcăminte, încălțăminte, uși, ferestre etc.), cu îngrijirea scuarurilor, grădinilor, ajutarea colhozurilor etc. În clasele III și IV elevii asigură singuri curățenia claselor, curților, repararea băncilor, cărților din bibliotecă etc. S-a dublat timpul ce se acordă pentru lucru manual: în

se face practica. Elevii clasei VIII-a pleacă pe toată perioada în colhozul apropiat „Oktiabr”. Întreținerea e acoperită o parte de colhoz (din munca copiilor) și de părinți (cîte 5 ruble pe zi). Clasa IX-a lucrează în această perioadă la fabrică, cîte 4 ore pe zi. Din cîștigul realizat anul acesta — 10.000 de ruble — elevii au organizat o excursie de 7 zile la Leningrad.

Lucrurile devin mai complexe în ciclul superior al școlii medii. Aici, problemele legăturii învățământului teoretic cu viața, cu practica, trec mult dincolo de aspectul educativ. Alături de o bună pregătire teoretică, școala trebuie să asigure și o bună pregătire profesională. În clasele IX, X și XI trebuie asigurată și realizată îmbinarea învățământului cu munca productivă. Elevul trebuie să intre activ în viața complexă, concretă a fabricii, uzinei sau unității agricole — după cum e repartizat de școală, după cum își manifestă și el dorința. Programa analitică nu cedează întru nimic în ceea ce privește nivelul și cantitatea cunoștințelor generale. Se ține seamă de nivelul actual al dezvoltă-

rii științelor. Este interesant că la școala nr. 609 n-a descreșcut nici preocuparea pentru discipline artistice. Se predă astăzi și istoria muzicii, se introduce studiul literaturii universale și istoria artelor plastice. Se accentuează și studiul limbii străine, urmărindu-se mai ales însușirea utilizării ei practice, în conversație.

De remarcat e faptul că atragerea școlii în producția propriuzisă nu numai că n-a îngustat, ci a lărgit rolul ei educativ, a îmbogățit conținutul învățământului. Cum se vede din exemplul elevilor școlii nr. 609 din Moscova și al celei nr. 1 din Riga, pe care le-am vizitat, contactul cu întreprinderea, munca efectivă și nu vizita protocolară, cum era altă dată, îl pun pe elev în situația de a afla valoarea adevărată a muncii, îi dau putința să cunoască ce este propriu-zis un colectiv de muncă, să afle ce e disciplina și cum de ea depinde rezultatul efortului colectiv — produsul muncii. În fine el vede cîmpul nemijlocit de aplicare a cunoștințelor teoretice dobîndite. Încă la fabrica de aparate foto am văzut cum elevii clasei IX-a nu numai că erau ajutați și ghidați de lucrători, ci cum ei înșiși, la rîndul lor, ajutau pe maiștri în calcularea dimensiunilor, în realizarea grafică a schișelor etc. Timpul acordat muncii prin programa analitică a crescut de 2½ ori. Problema muncii însă este rezolvată diferit, experimental, de școlile din U.R.S.S., fiindu-se cont de specificul orașului, regiunii, raionului și deseori chiar al școlii propriu-zise. Se evită orice șablon, orice schematizare. La școala nr. 609, de pildă, amprenta și-a pus prietenia cu uzina „Boreț” o veche și renumită citadelă revoluționară. Elevii clasei a X-a și XI-a lucrează aici trei zile pe săptămînă (ziua de lucru de 6 ore) și trei zile urmează cursurile teoretice la școală. Adăugarea clasei XI-a a permis să nu se reducă materia analitică, ba să fie în unele privințe chiar lărgită.

Elevii n-au fost repartizați la întîmplare la locuri de muncă. Locurile au fost special alese, după ce s-a stat de vorbă cu maiștrii și cu inginerii uzinei. Criteriul a fost acela de a-l interesa din capul locului pe elev, de a nu-l pune acolo unde se face o singură operație, mecanică, ci acolo unde se cere să chibzuiești, să crezi.

Serghei Andreevici Gherasimov, directorul uzinei „Boreț” arată că la F.Z.O. se pregătesc de fapt numai 10% din muncitorii necesari uzinei. Restul de 90% provin din tinerii care din diferite motive, în genere din nevoia de a-și agoni existența, vin la uzină și-și însușesc meseria la locul de muncă. Ei nu cer uzinei decît să le dea atîtea cunoștințe cît să-și cîștige cîștigul salarial. Cu totul altceva este cu elevii clasei a X-a. Pășind în uzină, el crede că știe și poate orice. De unde concluzia: nu trebuie să-l pui să privească, să se obișnuiască, ci din capul lo-

cului dă-i sculele în mînă, pune-l la strung, la freza, — să lucreze, să aibă propriul său loc de muncă.

Ce arată pr mele rezultate

La început, pedagogii erau îngrijorați de două posibilități: unora dintre elevi munca în uzină să nu li se pară un fel de joacă; alții din contră, să nu se sperie și să dea bir cu fugiții. De aceea, venirea în uzină a fost precedată de o serie de măsuri: examen medical, completarea formelor la secția de cadre a uzinei, un ordin al direcției pentru încadrarea întregului grup în categoria ucenicilor. După cinci zile, a venit primul salariu. Lucrînd numai 12 zile pe lună, elevul capătă 145 de ruble. Dar rapida însușire a calificării a făcut ca în scurtă vreme unii dintre elevi să cîștige pînă la 490 ruble, adică jumătate dintr-un bun salariu mediu de lucrător calificat (a se ține seamă că lucrează 3 zile pe săptămînă). Astfel, unii dintre elevi încep din clasa a X-a a sprijini familia, capătă mîndria lor — devin oameni cu adevărat. Unde mai pui că sînt primii și în secțiile sindicale din uzină!

Conducerea uzinei „Boreț” acordă elevilor atenția cuvenită. Aici ei au capătă cunoștințele necesare minimului tehnic: știu a descifra o schiță, un desen, știu să planifice munca și să organizeze locul de muncă etc. De două ori pe săptămînă, între schimburi, inginerii și specialiștii uzinei le predau timp de două ore o serie de probleme de teorie a tehnicii. La fine de an, sau la terminarea răstîmpului rezervat muncii în uzină, (șase săptămîni complete) — se dă examenul, care constă dintr-o probă serioasă, la capătul căreia se acordă titlul de lucrător și categoria — de obicei a III-a. În unele cazuri s-a acordat și a IV-a). De semnalat că treptat elevii cer singuri completări de cursuri pentru a capăta o calificare mai bună. Viața îi învață că trebuie să cunoști tot, de la mînuirea și întreținerea uneltelor, pînă la vitezele de rotație ale strungului. În medie, inginerii uzinei dau pe an 60 de ore lucrătoare elevilor, fie sub formă de lecții, fie sub formă de consultații colective.

Toate acestea nu dau uzinei prea mare bătaie de cap, pierderi, incurcătură etc.? Atît directorul uzinei, Gherasimov, cît și directorul școlii, Pireatinski, recunosc că la început erau și griji destule și greutăți. S-a constatat însă că elevii sînt inteligenți și ambițioși. Treptat, producția crește, mai ales după ce ei devin lucrători.

Spre surprinderea chiar a unora dintre cadrele didactice, munca în uzină a dus la adîncirea însușirii materiilor teoretice generale. Mai mult: în

N. Moraru

(continuare în pag. 10-a)

Munca a devenit obiect principal

7

n aceste zile, când la temperatură neobișnuit de ridicată — 33°C — muncitorii încep să instaleze în sălile Coliseum din New York primele exponate ale expoziției sovietice, cândul mi se învârtă cu douăzeci de ani în urmă, la prima expoziție sovietică în Statele Unite. Expoziția, deschisă în Flushing Meadow, o suburbie a New York-ului, constituia o secțiune a expoziției internaționale.

Primăvara aceea, anul 1939, nu era mai puțin fierbinte. Dar nu asupra asemănării dintre gradațiile indicate de termometre vreau să insist acum, ci asupra deosebirilor de atmosferă politică.

Pentru majoritatea americanilor care au vizitat atunci expoziția internațională, pavilionul sovietic nu reprezenta, la drept vorbind, decât un obiect de curiozitate. Puteai să găsești acolo icre, să faci cunoștință cu o băutură exotica — vodca, să ai de-a face cu ruși prietenoși și ospitalieri. Mulți dintre vizitatorii aceștia s-au arătat într-o oarecare măsură uimiți de dezvoltarea industriei sovietice. Presa și radio-ul american încercaseră să-l convingă că Uniunea Sovietică este un stat înapoiat din punct de vedere industrial și că practic, nimeni din această țară îndepărtată nu-i în stare să deosebească o șurubelniță de o cheie franceză. Desigur, în companie cu standardele americane, utilajul industrial sovietic expus la Flushing Meadow n-a stârnit uimire. În același timp, expoziția a dezmințit tabloul sumbru prezentat de presa americană.

Pentru unii americani însă, exponatele pavilionului sovietic au avut o cu totul altă semnificație. De pildă, cei ce se interesau de socialism le-au considerat drept o mărturie a faptului că socialismul reprezintă un uriaș pas înainte în istoria omenirii. Acești americani cunoșteau desigur gradul de înapoiere economică a Rusiei țariste, istoria războiului civil, foametea, intervenția străină și blocada. Acești americani își aminteau fără îndoială și de cuvintele ziaristului Lincoln Stephens care, vizitând Uniunea Sovietică în anii trei, de început, a avut înțelepciunea să declare: „Am văzut viitorul, el se află în acțiune”. Acolo la Flushing Meadow, în fața indicilor primelor două decenii de dezvoltare sovietică, americanii de orientare progresistă au aflat confirmarea spuselor lui Stephens, precum și probe mate-

A DOUA PREZENȚĂ A RUSIEI ÎN S. U. A.

riale că bazele industriei socialiste au fost temeinic clădite.

Am arătat mai sus că expoziția aceasta a fost deschisă în primăvara anului 1939, când norii negri ai războiului se strinseseră deasupra Europei. Expoziția și-a închis porțile în toamna anului 1940, cu opt luni înainte ca naștii, după ce îngenunchiaseră Europa apuseană, să se fi năpustit asupra Uniunii Sovietice. Dovezile dezvoltării economiei sovietice erau accesibile tuturor celor care vroiau să le vadă. Totuși, probabil, tocmai din cauza aceasta și, poate, și din pricină că taxa de intrare în incinta expoziției era prea mică, mulți americani cu posturi de răspundere nu au crezut în ele. Au preferat să dea crezare relațiilor serviciului de informații, care nu erau accesibile tuturor și, care în același timp, erau și foarte costisitoare. Bazându-se pe aceste relații, conducătorii militari americani au decretat că naștii „vor trece prin Rusia ca cuțitul prin unt”, că Uniunea Sovietică nu va putea rezista mai mult de șase săptămâni.

Din greșeli se poate învăța, dar numai atunci când cel care le săvârșește se dezbară de disprețul lui față de realitate. După ce naștii au fost înfrinți, Washington-ul care continua să subaprecieze Uniunea Sovietică a decretat că aceasta, pentru a-și vindeca rănilor pricinuite de război, va avea nevoie de o perioadă destul de lungă. Și, pentru mai multă siguranță, Washingtonul a dat curs politicilor sale de boicot și „război rece”.

Insuccesul acestei politici a devenit acum limpede oricui, în afara celor mai persistenți dintre inspiratorii ei. Uniunea Sovietică nu numai că a

atins cu repeziciune nivelul economic antebelic, dar, în planul septenal, și-a pus ca sarcină depășirea Statelor Unite în principalele ramuri ale producției. Acum conducătorii Americii compară neliniștiți datele referitoare la producția celor două țări, sperând că totuși Statele Unite nu vor fi lovite de o nouă criză economică și că, pe calea îndeplinirii planului său, Uniunea Sovietică va avea de întâmpinat greutăți.

„Americanul mijlociu” nu se prea interesează de statistică, dar primul sputnik l-a făcut să-și dea seama de progresul sovietic, i-a scos din cap păreri greșite infiltrate ani de-a rândul de propaganda „războiului rece”.

Cea de a doua expoziție sovietică la New York se deschide astfel, într-o atmosferă cu totul diferită de cea a anului 1939. Dezvoltarea Uniunii Sovietice constituie un fapt atât de evident, încât nu mai poate fi ascuns în spatele perdelei de fum a propagandei. Astăzi, chiar și cel din urmă american nu mai crede în mitul „războiului în urmă” a Uniunii Sovietice.

„Americanul mijlociu” însă — micul comerciant din Yunkars, profesorul din Stamford (Connecticut), funcționarul din New York, oțelarul din Bethlehem, studentul din oricare universitate — va pași pragul expoziției sovietice animat de un ciudat amestec de qinduri și simțăminte. Pe de o parte, el e profund impresionat de

Palatul Coliseum din New York

performanțele sputnicilor sovietici. Auzit și, probabil, a asistat la spectacolele baletului Teatrului Mare, ale ansamblurilor „Moiseev” și „Beriozka”. Cunoaște, probabil și faptul că delegațiile americane de ingineri și cadre didactice, de artiști și medici, de sportivi și oameni de știință s-au întors din Uniunea Sovietică profund impresionate de tot ceea ce au văzut. Pentru realizările oamenilor sovietici, el, americanul mijlociu, nutrește respect și admirație.

Pe de altă parte, unii lideri politici americani, generali și amirali, precum și persoane din serviciul de propagandă îi repetă deseori că Uniunea Sovietică este pentru el un „dușman”. I se mai spune deseori că poporul sovietic este un popor „inrobit”, iar dacă citește „New York Daily News”, ce apare într-un tiraj de peste două milioane exemplare, află că balerini Teatrului Mare, care cu arta lor au uimit publicul american, nu sînt decit niște spioni periculoși.

Cum să se descurce atunci în noianul acesta de contradicții? Citește, de pildă, în ziarul său declarația doctorului Harlan Hatcher, rectorul Universității din Michigan, că „nu-i posibil să vizitezi Uniunea Sovietică fără să te întorci de acolo impresionat, ba chiar uimit de atenția pe care națiunea o acordă educației”. Același ziar însă, ca de altfel și postul de radio pe care-l ascultă, îl informează că tineretul sovietic este un tineret „inrobit”, căruia nu i se creează posibilități să-și pună în valoare aptitudinile.

Rezultatul? Confuzie și derută, dar, mai mult decât orice, curiozitate. Vorbind despre curerile cu care are de-a face, Eleanor Roosevelt a declarat recent că e aproape imposibil să deschizi o discuție despre unele aspecte ale vieții americane, fără ca cineva să nu folosească Uniunea Sovietică ca termen de comparație.

Nu mă îndoiesc că numeroși americani vor folosi cu plăcere posibilitatea de a cunoaște viața sovietică oglindită de această expoziție, posibilitatea de a o judeca personal.

Douăzeci de ani de istorie sbuciumată despart cele două expoziții sovietice, de la Flushing Meadow și Coliseum. Evenimentele ultimilor ani, îndeosebi lansarea primului sputnik, precum și efectele schimbărilor culturale, vor ajuta vizitatorilor Coliseum-ului să sezeze înaltul nivel de dezvoltare științifică, tehnică și culturală al Uniunii Sovietice. Spre deosebire de părinții lor americani de acum, se așteaptă să vadă nu imaginea unei țări care a parcurs anevoios primele stadii ale industrializării, ci a unei țări capabile să-și trimită racheta „Mecita” în jurul soarelui. Nu încane îndoială că toate asteptările vor fi mai mult decât justificate de prezentarea machetelor sateliților sovietici și a sârăcătorului de gheată atomic „Lenin” de noul utilaj electronic sovietic, precum și de celelalte mărturii ale uriașelor progrese făcute de Uniunea Sovietică. Se poate de asemenea presupune că această expoziție își va aduce contribuția la înlăturarea prejudecăților ce mai persistă încă cu privire la viața sovietică, și pe care cruciatii „războiului rece” se străduiesc să le întretină.

Înlăturind toate aceste prejudecăți, majoritatea poporului american va ajunge la concluzia că Statele Unite și Uniunea Sovietică pot și trebuie să trăiască în pace.

Harry Freeman
ziarist american

ÎN LOC DE REPORTAJ...

Inima își are perspectivele ei, cel mai adesea lirice, pe care ochiul reporterului le drămuiește cu precizie și le folosește, potrivit meșteșugului, poate numai atunci când vrea să-și coloreze propria lui perspectivă. Poetii însă, cei cărora lirismul le e familiar și trebuitor ca piinea și ca apa, doar rareori vor izbuti să-și obiectiveze inima după cerințele reportajului.

Nu teoretizez: încerc doar să frinez impulsul liric. Observ chiar că am folosit cuvîntul inimă mai des decât s-ar fi convenit într-un singur alineat. Și încerc să mă zăbovesc, stăruind, de pildă, asupra nuanțelor ușor-ridicole ale oricărui fel de sentimentalism, stăruind asupra nu importă cărui gînd, ca să domolesc efuziunea lirică.

Înțelegeți? Încă din anii primei noastre tinereți, din anii viselor despre libertate, exista pe lume o țară în care filiiu steagurile roșii ale libertății. Cuvintele de aur: Octombrie-Lenin-Comunism—făceau parte din numele acestei țări. Cu dragoste sau cu ură — știți foarte bine — se vorbea despre țara aceasta și despre ce se înfăptuia acolo. Eu aș încerca doar să le evoc utecistilor de pe atunci — și celor vii și amintirii celor morți — irezistibila vrajă a visului nostru: să mergi în Uniune!

În Uniune am mers trziu de tot. Poate că anii de josnicie ai fascismului și ai războiului mă îmbătrîniseră. Oricum, la pragul țării visului din tinerețe mi-am regăsit inima tinereții. Scriind

acestea, aș vrea să înlătur orice urmă de emotivitate și, cu ochiul limpezit de brumele inimii să pot înfățișa oamenii și locurile, minunafii oameni și minunatele locuri pe care le-am văzut. Știu că așa, eliberate de balastul emoției, imaginile, simple și răspiccate, ar fi mai convingătoare. Dar inima își are perspectivele ei...

Deci, l-am văzut pe Lenin, am văzut statuia de lumină a lui Lenin, veghind, cu pumnul încheștat, pe catafalcul din Mausoleu. În casa de la Gorki, am mîngăiat rampa scării de care se sprijinea Lenin.

La Leningrad, în redacția „Zvezdei”, în camera care de multe ori l-a găzduit pe Vladimir Maiakovski, am văzut un portret al poetului, inedit pentru mine. Vorbeam despre un articol pe care trebuia să-l scriu, sau despre arborii tineri ai Leningradului, sau despre nu importă ce. Un singur lucru era mai prezent și mai pregnant decât toate: privirea lui Maiakovski. Ca un ecou al glasului lui Lenin, ochii lui Maiakovski mi-au vorbit despre poezie și despre datoria poetului.

Apoi, ca într-un caleidoscop, imaginile se urmează una după alta, supraunindu-se. Noptile albe ale Leningradului. Culoarea uimitoare a cerului. Curățenia, la fel de uimitoare a orașului.

Podurile, giganticele poduri de peste Neva, ridicîndu-se ca să deschidă calea vapoarelor venite din Baltica. Tunurile „Aurorei”. Palatul de

Iarnă. Cîteva ore cu avionul, deasupra ținuturilor din Nord, printre valurile de nori. Moscova. Moscova văzută de sus, de pe terasa ueniea dintre clădirile înalte. Furnicarul mașinilor și al oamenilor. Construcții, prețutindeni construcții. Verbul „a construi” capătă, la Moscova și în celelalte orașe sovietice prin care am trecut, dimensiuni noi, dimensiuni pe care, pesemne, le întrezăreste locuitorul de la șes în clipa cînd vede, pentru prima dată, muntele. (Era prin anul 1957 și, pînă atunci, cel ce scrie aceste rânduri mai văzuse vreo cinci capitale de țări europene). Moscova. Din nou furnicarul oamenilor și al mașinilor. Oamenii din Moscova. Cuvintele și gesturile pline de dragoste ale tovarășilor de la „Literaturnaia gazeta”. Moscova. Oamenii din Moscova. (Aici, pe caleidoscop, se interperne o imagine. Un om, venit din altă țară, caută un debit de tutun pe una din străzile Moscovei. Omul știe să spună „țigări”. Mai știe cîteva cuvinte rusești, printre care, firește, și cuvîntul „rublă”. Din multimea trecătorilor, alege, la întîmplare, un bărbat care merge domol, du-cînd o fetiță de mîna. Bărbatul acesta se plimbă, desigur, și va avea timp să-și explice unde se găsesc țigări de vînzare. Omul venind din altă țară se apropie și își completează gesturile întrebătoare rostind cuvîntul „țigări”. Celălalt, lasă mîna fetei, zîmbește, caută în buzunar și scoate un pachet de țigări pe care-l oferă. Omul venit din altă țară

zîmbește și el, refuză și-și completează gesturile rostind cuvîntul „rublă”. Dă să înțeleagă că ar vrea „să cumpere” țigări. Celălalt, zîmbind mereu, vîră mina în buzunar și scoate un pumn de ruble, pe care i-l oferă simplu și frățește. Omul venit din altă țară scoate și el ruble, arătînd limpede ce dorește. Celălalt pricepe și luîndu-și feița de mîna, îl conduce spre unul din magazinele în interiorul căruia se vînd țigări. Omul venit din altă țară, dintr-o țară care nici ea nu lasă de dorit în privința ospitalității, nu va uita niciodată întîlnirea, pe o stradă a Moscovei, cu un bărbat ducînd de mîna o fetiță. Iar autenticitatea acestui episod iubit pentru o clipă în vârtejul caleidoscopului este neîndoie-nică: omul venit din altă țară eram eu însumi).

Mulțime de imagini, mulțime de aspecte, mulțime de oameni. Ochiul reporterului, dezbărat de balastul emoției, s-ar pricepe să le aleagă, să le desprindă, să le însușie, să le înfățișeze cu limpezime. Pe mine, deprinderile lirice mă împiedică s-o fac. De aceea poate, peste vârtejul caleidoscopului se interperun mai puternice aceste trei chipuri, care, de fapt, sînt unul singur: Lenin, vorbind despre Revoluție; ochii lui Maiakovski, ca un ecou al glasului lui Lenin, vorbind despre poezie și despre datoria poetului; un om ducînd de mîna o fetiță, pe una din străzile Moscovei.

Inima își are perspectivele ei...

Gellu Naum

Cu „TU-104 B“ deasupra Franței

Aparatul „Tu-104 B“ este plin pînă la refuz. Într-o anumită măsură, pasagerii sînt obișnuși liniilor internaționale de transport. Și, totuși, de data aceasta numărul lor este mai mare ca de obicei: sînt ziaristi francezi și străini veniți să viziteze cel de al 23-lea Salon Internațional de aviație de la Paris.

Vibrînd ușor, uriașa mașină decolează. Simțim adierea aerului proaspăt. Dincolo de hublouri începe să plutească aerodromul. La barieră, mulțimea de oameni urmărește zborul. Cîți dintre ei n-ar vrea să fie în locul nostru!

Avioanele sovietice „Tu-104 B“ și „IL-18“ au atras atenția vizitatorilor încă din prima zi a deschiderii Salonului. În jurul aparatelor se află, în permanență, un numeros public. Cărțile de impresii sînt pline de însemnări elogioase, care au început să abunde mai ales după începerea zborurilor demonstrative. Avioanele noastre l-au plimbat prin văzduh pe reprezentanții oficiali francezi și organizatorii expoziției, pe constructorii, inginerii și conducătorii companiilor de aviație și ai fabricilor de avioane prezente la expoziție. Acum a venit rîndul presei să admire norii de pe bordul puternicului avion sovietic.

Avionul prinde repede viteză. Dedesubtul nostru, învăluit în aburul străvezii al norilor se întrevede pămîntul Franței: mozaic colorat al ogoarelor cultivate, petele întunecate ale crîngurilor și pădurilor, firul șerpuitor al apelor.

— Peste 16 minute vom fi deasupra orașului Reims — anunță în franțuzește Tamara, Insofitoria de bord.

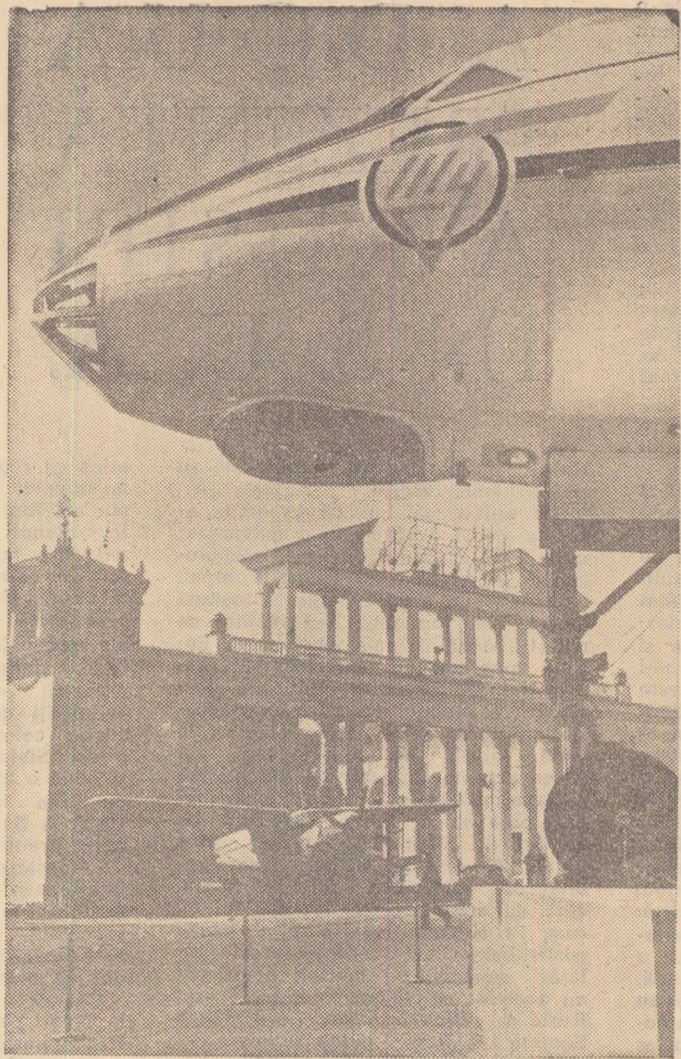
Peisajul îi interesează însă prea puțin pe pasageri. Nici nu s-a desprins bine avionul de pămînt că, spre neliniștea Tamarei și a celorlalte insofitoare, neaslimpărații de ziaristi și-au și părăsit locurile. Unii cercetează scaunele și tapișeria, alții aparatele cu oxigen, alții sistemul de ventilație. Cîțiva dintre ei, cam 20 la număr, își manifestă zgomotos dorința să viziteze cabina de comandă. Mecanicul de bord,

care, imprudent, a ieșit să-l întâmpine este într-o clipită asaltat de reporteri. Reflectoarele fotografiilor se aprind orbitoare, aparatele de filmat încep să bîzîie...

Insofitoria abia reușesc să facă puțină ordine. În această atmosferă nimeni nu a băgat de seamă cînd am trecut deasupra orașului Reims. Avionul s-a ridicat la mai bine de 6.000 metri înălțime. Peticieje de pămînt s-au transformat acum într-un peisaj uniform, străbătut de firul abia vizibil al șoselelor. Sintem deasupra provinciei Champagne. În razele darnice ale soarelui se răsfață viile care produc renumitul vin franțuzesc. Noi însă ne aflăm sus, sus de tot, iar podeaua pe care călcăm e o bucățică de teritoriu sovietic. Așa se face că pasagerii nu se miră de loc atunci cînd, odată cu bănturile răcoritoare, li se oferă nu șampanie, ci vodcă și icre...

Cu 5 ani în urmă, nu numai constructorii de avioane sovietici, dar și cei americani, englezi și francezi se străduiau să realizeze avioane de pasageri de mare viteză. Academicianul A. N. Tupolev consideră că pe atunci noi ne aflam aproximativ la același nivel cu constructorii avionului francez „Caravelle“. Concepțiile constructorilor abia începuseră să se cristalizeze în machete experimentale...

Și iată că acum „Tupolevurile“ noastre deservește zeci de linii aeriene interne și internaționale. De aproape un an de zile, „Tu-104 A“ deservește în mod sistematic linia Moscova-Paris. Numărul aparatelor „Caravelle“ cît și al Boeingurilor americane poate fi însă numărat pe degete. În Franța, greutățile de ordin economic și tehnic provocate de războiul din Algeria și de cursa înarmărilor împiedică punerea la punct a producției în serie a acestor reușite avioane. Și asta, în pofida faptului că comenzile nu lipsesc. Vizitatorii Salonului pot admira și macheta altui aparat realizat de

talentații constructori aeronautici francezi, aceea a aparatului „Bréguet-Integral“. Această interesantă și reușită realizare destinată traseelor mai scurte are însă soarta avionului „Caravelle“.

— Marea! Marea! — izbucnesc exclamații.

Într-adevăr, zburăm deasupra Mării Minecii. Avionul descrie un cerc larg și se îndreaptă din nou spre Paris. Curînd, dedesubtul nostru prind să se zărească cartierele mărginașe, coșurile fumegînde ale uzinelor parisiene. Se vede clar șoseaua înșesată de mașini care duc spre Le Bourget. De la țărnuț mării și pînă la aerodrom n-am făcut decît 25 de minute. În schimb, ca să străbăi cu mașina distanța care desparte Le Bourget de centrul Parisului ai nevoie de cel puțin o oră și jumătate...

Indată după zbor, în sala destinată oaspeților de onoare ai aeroportului, are loc o scurtă conferință de presă. Șeful delegației Aeroflotului, general Io-

cotenentul N. A. Zaharov și acad. A. N. Tupolev răspund la întrebările cu care sînt asaltați. E oare posibilă construirea unui avion de pasageri pe principiul ultrasunetului? Este adevărat că Uniunea Sovietică dispune de un număr de avioane de pasageri cu reacție și turbopropulsoare de cîteva ori mai mare decît cel al tuturor țărilor Occidentului luate la un loc? Ce alte „surprize“ pregătesc constructorii de avioane sovietici?

La ultima întrebare, corespondenții și vizitatorii Salonului au primit un răspuns cum nu se poate mai concret, și de adevărat căruia s-au putut convinge chiar a doua zi. În timp ce terminam de scris prezenta corespondență, posturile de radio franceze comunicau că la Le Bourget sosise încă un avion sovietic, „Tu-114“. E un avion de 220 de locuri, cel mai mare și cel mai avantajos din punct de vedere economic aparat din lume.

S. Zikov

Peisaj american

Nu numai zgîrie-norii, nu numai avalanșa de mașini care se scurg în torent nesfîrșit — sînt caracteristice pentru strada americană de azi. Un element principal al peisajului urban american sînt și șomerii. În grup sau singuratici, ei stau ceasuri întregi pe la colțuri, pe băncile parcurilor, direct pe trotuar sau colindă străzile în speranța că vor găsi ceva de lucru. Pentru o bucată de pîine sînt gata să facă orice muncă, oricît de grea.

Pentru o bucată de pîine șomerul Bob Voltchoc din Detroit și-a prins pe piept un afiș mare pe care scria: „Sînt un om cumsecade. Angajați-mă“.

Șiruri nesfîrșite de șomeri la bursa brațelor de muncă, pichete de greviști, mitinguri furtunoase de protest împotriva concedierilor în masă — iată realitatea Americii „libere“.

Și în timp ce Bob și milioane de alți americani caută de lucru, pentru a-și putea hrăni copiii, în laboratoarele corpului chimic al armatei americane „savanții“ caută noi mijloace de luptă împotriva șomajului.

Ultima lor realizare științifică este grenada cu gaze lacrimogene. Creatorii ei vorbesc înduioșati despre caracterul „uman“ al acestei arme. Corpul grenadei este făcut din masă plastică ușoară. Cînd explodează, nu împroșcă cu schije. După părerea savanților-inventatori, grenada poate veni în sprijinul bastoanelor de cauciuc pe care le folosesc polițiștii cînd luptă cu masele de șomeri, sau cînd fac față altor manifestări de nemulțumire ale populației americane.

În Statele Unite au loc lunar, în medie, 280-300 de greve. La aceste greve participă zeci de mii de muncitori și funcționari.

Iată de ce apărătorii „modului de viață american“ manifestă un interes atît de mare față de tehnica nouă.

N. V.

MÜNCHHAUSEN S-A

Baronul Münchhausen, binecunoscutul campion mondial la minciuni, are un primejdios și, am cuteza să afirmăm, un victorios concurent, pe nume George Adamski. Acest cetățean american și-a depășit precursorul din toate punctele de vedere, mai ales în ce privește scara la care minte: căci cîmpul său de activitate cuprinde întreg Cosmosul. Da, întreg Cosmosul, nici un milimetru mai puțin.

Acest mincinos din America susține sus și tare că s-a întâlnit cu locuitorii ai planetei Venus și ai altor planete, care, chipurile, ar fi vizitat umilul nostru Pămînt.

Cărțile sale, în care e vorba de întîlnirile pe care le-a avut cu locuitorii Venus-ului și călătoria în Lună, au apărut în tiraje uriașe, ba i-au fost traduse și în numeroase limbi străine. Anul acesta, prin aprilie, Adamski a întreprins un turneu în Europa occidentală, unde a luat cuvîntul în fața unor auditanți numeroși, cît și în fața unor cercuri res-

trînse formate din personalități de seamă, printre care se număra și reșina Olandei. Postul de radio englez B.B.C., ca de altfel și alte posturi de radio, i-au pus microfoanele la dispoziție. Cu toate acestea, turneul lui Adamski s-a încheiat lamentabil: la Zürich, publicul l-a bombardat cu legume și fructe putrede.

Nu e de loc întîmplător că aiurelile lui Adamski se bucură de înaltă protecție și de sprijinul financiar respectiv, Alături de balivernele lui, Adamski, după cum va observa și cititorul acestor rînduri, nu uită să facă reclamă așazăisei superiorității a Americii și americanilor. Pe de-asupra, el își mai dă și obolul la întreținerea atmosferei de încredere, atît de necesară strategilor Pentagonului. Bineînțeles, nici businessul pe care-l constituie specularea interesului pe care, opinia publică îl manifestă pentru călătoriile interplanetare n-a jucat ultimul rol în toată această poveste.

Convorbirea pe care o redăm mai jos, cu unele prescurtări, și care a avut loc între un

corespondent al revistei vest-germane „Der Spiegel“ și Adamski oferă o imagine destul de elocventă asupra acestui Münchhausen cosmic și a minciunilor lui.

Spiegel: Am aflat că v-ați întîlnit cu locuitorii planetei Venus.

Adamski: Da.

Spiegel: Și cu oameni din alte planete?

Adamski: Desigur, o dată. Se aflau întîmplător, în aceeași navă interplanetară.

Spiegel: Cum vă explicați faptul că oameni aparținînd diferitelor planete călătoreau pe bordul aceleiași nave interplanetare?

Adamski: Probabil că trăiesc într-un sistem care ar putea fi comparat cu actuala structură a Statelor Unite ale Americii. Se vede că locuitorii celorlalte planete sînt uniți în cadrul unui sistem comun, cu excepția noastră.

Spiegel: Ați putea să dați amănunte despre prima întîlnire cu locuitorii de pe Venus?

Adamski: Prima întîlnire a avut loc la 20 noiembrie 1952.

Spiegel: Asta s-a întîmplat ziua, în amiaza mare?

Adamski: Ziua, în amiaza mare! Am zărit la o mare înălțime o gigantică navă arqintie, în formă de țigare. Din ea s-a desprins un minuscul aparat de zbor, un minunat aparat în formă de farfurie, care a aterizat la 800 metri de mine.

Spiegel: Interesant! Și ce s-a petrecut mai departe?

Adamski: Deodată am văzut în față-mi un om. M-a mirat nespus de unde o fi apărut.

Spiegel: Cum arăta?

Adamski: Aproape la fel ca noi. Ar fi putut semăna și cu dumneavoastră.

Spiegel: Nu, nu eram noi!

Adamski: Avea pomeții puțin ieșiți în afară.

Spiegel: Ca ai slavilor?

Adamski: Cum asta?

Spiegel: Ei, adică ca ai polonezilor, rușilor... Și cum ați aflat că e un locuitor de pe Venus?

Adamski: Am arătat spre soare, apoi am făcut un cerc în jurul lui. Asta vroia să însemne o orbită, orbita nr. 1 a lui Mercur. Apoi am descris un alt cerc, orbita nr. 2 a lui Venus. Apoi un al treilea, orbita

Pămîntului, după care am arătat spre mine și spre pămînt. Necunoscutul a început să ridă, fără să spună nimic, după care, arătînd la rîndul lui spre soare, a descris un cerc corespunzător orbitei nr. 2, și a arătat cu degetul spre el.

Spiegel: Și-atunci, desigur, ați înțeles că e un venusian.

Adamski: I-am spus: vasăzică veniți de pe Venus?, iar el mi-a răspuns deîndată, în cea mai pură engleză: întocmai, de pe Venus.

Spiegel: Într-adevăr, faptul că cunoștea engleza e uimitor!

Adamski: La 13 decembrie mi-a aruncat deasupra casei un clișeu. L-am dat la dezvoltat și am constatat că era imprimat cu hieroglifice.

Spiegel: Ați putut să le descifrați?

Adamski: Pe loc nu, dar acum sînt descifrate.

Spiegel: Și ce scria acolo?

Adamski: Date referitoare la tehnică. Indica cum poate fi construită o navă interplanetară.

Spiegel: Aha, începe să devină interesant! Ați putea oferi formula forțelor militare aeriene americane,

MONTEVIDEO orașul liniștii care înșeală...

Zile de iarnă în Uruquai... Norii cenușii-negri, grei de apă, acopereau nu numai cerul, ci se tirau jos de tot, aproape de pământ; o ploaie monotonă, cum e toamna pe la noi, cădea de sus cu un fel de lehamite. Un vânt dinspre mare — uruguaieni spun „mare” fluviului La-Plata — răsucea în vârtejuri interminabile frunzele galbene, neobișnuit de mari. Părea că stoluri de păsări sălbatice se rătăciseră printre casele înalte.

La prima vedere, Montevideo pare un oraș burghez decent, curat, primitiv, cu foarte multă verdețură. Ai impresia că patimile politice l-au ocolit, că viața somnolentă, funcționarească, n-a fost tulburată de secole de nici un eveniment furtunos. Oare așa să fie? E de ajuns să-ți amintești că sub zidurile orașului a luptat Giuseppe Garibaldi, care a părăsit Italia pentru a-și vărsa sângele pe meleaguri străine în numele libertății. E de ajuns să-ți amintești că de la începutul și până la mijlocul secolului al XIX-lea aici s-a dat o luptă necurmată între Portugalia, Spania, Brazilia și Argentina, pentru stăpânirea Uruquaiului, că tenta culele hrăpărețe ale colonialiștilor englezi și francezi s-au întins și ele spre pământurile binecuvântate ale țărmlui răsăritean. Dar poate că numai în trecut a fost așa, și că acum traiul în acest colț de lume este tihnit, așezat?

În ziua sosirii noastre la Montevideo a izbucnit o grevă generală de solidaritate. Muncitorii se ridicaseră împotriva încercării de a se îngredi activitatea sindicatelor, cereau redeschiderea abatoarelor, intrucit peste șase mii de oameni fuseseră aruncați pe drumuri.

Șase mii de oameni! Ei se adăuau contingentului de șaptezeci sau o sută de mii de șomeri despre care scrie mereu cu îngrijorare presa uruguaijană. Șomerii reprezintă o treime din populația aptă de muncă a țării! La fiecare trei oameni unul nu are de lucru! Cum să nu te îngrijoreze această situație? În locuințele acestor oameni domnește o tăcere apăsătoare. Copiii nu rid. Maturii vorbesc mai mult în șoaptă. În cartierele muncitorești s-a instăpinit o liniște grea. Împotriva acestei stări de lucruri s-a ridicat solidaritatea muncitorească. Ea a paralizat în ziua aceea transportul urban, a oprit apa caldă, a încetat să mai prepare mâncăruri pentru turiști, n-a tipărit ziare. O singură zi a durat greva! Dar chiar și cele 24 de ore au fost suficiente pentru ca oamenii politici ai țării să înțeleagă că este absolut necesar să ia măsuri pentru îmbunătățirea situației, a vieții omului simplu.

Uruquai este un stat mic. El importă aproape în întregime utilajul in-

dustria și materia primă de care are nevoie. Numai marmora este proprie. Multă vreme s-a căutat aici petrol, s-au cheltuit 40 milioane dolari din banii poporului, dar toate lucrările au fost efectuate de firme din S.U.A., care aduc în Uruquai petrolul lor. Așa încât a triumfat principiul „când nu vrei, nu găsești”.

Uruquaiul are trei milioane de locuitori. Ei se ocupă mai ales cu agricultura. Carnea și lina sînt principalele articole de export. Comerțul cu mărfuri tradiționale ar fi trebuit să creeze un echilibru economic în țară. Dar despre ce echilibru poate fi vorba, cînd în 1956 exportul s-a ridicat la 211 milioane dolari, iar în 1957 — abia la 128 milioane! Țara sărăcește catastrofal și faptul acesta se răsfiră mai ales asupra vieții muncitorilor, fermierilor, argaților.

De ce se întimplă așa? Iată un exemplu:

„Artigas” și „Swift” sînt cele mai mari abatoare din țară. Producția lor determină în mare măsură situația economică a statului. Dar aceste întreprinderi se află în mâinile companiilor nord-americane. Ani de-a rândul a faceristii americani, au „transformat” carnea în lingouri de aur, care evident, nu se păstrau în vistieria Uruquaiului. Jaful devenea an de an tot mai nerușinat. Iar recent, aface-

riștii au închis combinatele, i-au concediat pe muncitorii anunțînd că din cauza nerentabilității cer subvenții de la stat. Știrea aceasta a indignat întreaga țară. La propunerea deputatului Arismendi a fost creată o comisie parlamentară care s-a ocupat de afacerea abatoarelor. În jurul întreprinderilor „Artigas” și „Swift” s-a încins o luptă politică serioasă. Nu era vorba numai de avantajele economice, ci și de prestigiul politic. Căci în fond companiile americane începuseră să impună statului pretențiile lor.

În industria lînii situația este la fel de complicată și contradictorie.

Toți discută acum despre necesitatea comerțului cu U.R.S.S., China și alte țări ale lagărului socialist. La redacția ziarului guvernamental „Accion” am fost întimplinți de senatorul Trocoli, directorul politic al ziarului. Dl. Trocoli a fost în Uniunea Sovietică și de asta — cum s-a exprimat el — se simțea dator să acorde cit mai multă atenție ziaristilor sovietici. Încă la începutul discuției, se natorul ne-a spus:

— Vrem să facem comerț cu dv. fără intermediari. De ce să vindem mărfuri, să zicem, Olandei și să așteptăm pînă cînd ea, la rîndul ei, vi le vinde dv? Comerțul dintre țările noastre trebuie să aibă loc nemijlocit, căci nu avem nici un motiv să facem diferență între piețe.

Nu poți să nu fii de acord cu senatorul. Și cu toate că Trocoli face parte din partidul de guvernămînt, cuvintele lui au coincis cu cele pe care le-am auzit în redacția gazetei comuniste „Popular”, unde am făcut o vizită cîteva zile mai tîrziu. Redactorul șef, Enrique Rodrigues a subliniat că exemplul sovietic are o covârșitoare însemnătate pentru oamenii muncii din Uruquai. În timp ce Rodrigues vorbea despre U.R.S.S., un om în vîrstă, cu o față slabă, puțin suptă și ochi buni, blinzi, care stătea alături, a exclamat cu vocea tinerească:

— Da, da, ai dreptate, Rodrigues!

— Știți cine este? — m-a întrebat vecinul meu.

— E tovarășul Pintos, unul dintre cei mai vechi comunisti din Uruquai. El e singurul uruguaiian care l-a văzut pe Lenin! — a subliniat vecinul meu cu mîndrie.

Am plecat de la redacție împreună cu tovarășul Pintos. Are 70 de ani, dar se simte că e un om care știe să țină piept „asaltului anilor” — cum a spus în glumă Enrique Rodrigues.

Pe străduțele liniștite coroanele copacilor se înșiră ca ostașii la defi-

lare. Casele sînt de două-trei etaje. Doar ici-colo, stricîndu-le ordinea, se înalță cîte un bloc semeț de zece etaje. În centru se află vestita clădire Palacio Salvo, care seamănă cu un vultur ce-și unifică semeț penele. Lată și admirabilul monument „Caretă” al sculptorului Belloni. Careta s-a împotmolit și vizitiul trage de zor cu biciul pentru a sili caii de bronz să o scoată din noroi.

Tovarășul Pintos îmi vorbea despre oraș; se simțea că l-cunoaște și-l iubeste. Se pare că orașul își datorează numele următoarei întimplări: un marinar de pe o corabie portugheză a văzut pămîntul și a strigat: „Montevideo!” („Văd un munte!”). Dealul acesta domină capitala și acolo, lîngă vechile tunuri spaniole îndreptate împotriva orașului, copiii se joacă de-a piratii. În partea veche a orașului am văzut un monument surprinzător de simplu, ridicat în memoria indienilor din neamul charruas — primii locuitori ai Uruquaiului. Patru oameni de bronz stau în jurul unui foc. Lîngă monument a crescut un arbore. Cu crenșle sale el apără de ploaie familia singularică...

Umblam de multă vreme pe străzi și tot așteptam clipa cînd tovarășul Pintos va vorbi de Vladimir Ilici Lenin. Și a început să vorbească, dar fără a ni se adresa nouă, ci așa, ca pentru sine.

— Lenin era bolnav. Dimineața, delegații la cel de-al IV-lea Congres al Internaționalei, care a avut loc în 1922, deschideau ziaarele cu înfrigurare: buletinele anunțau starea sănătății lui Vladimir Ilici. Lucrările Congresului aveau loc în sala Andreevskaja. Într-un rînd a intrat în sală un om simplu, obosit, cu uremii puțin lăsați. „Lenin!” am respirat noi ușurați. Vladimir Ilici a vorbit în nemțește.

Privea atent în sală și uneori repeta cîte o frază ca să fie bine înțeles. Pe atunci aveam vîrsta dumatăle. — Tovarășul Pintos zîmbi. — Ce evenimente au avut loc în anii aceștia! Dacă Vladimir Ilici și ar putea vedea patria dacă ne-ar putea vedea pe noi, tovarășii săi de idei! Dar asta e imposibil. — Bătrînuț dădu din mîna cu necaz. — Mai bine spune-mi, ce te-a impresionat la Montevideo?

După o clipă de gîndire i-am răspuns:

— Cred că liniștea.

— Liniștea... repetă gînditor bătrînul. — Ai fost la parlament?

— Da.

— Îți amintești de sala principală? Cea care se numește „Sala pașilor pierduți”... Marmora de Lavaleh — o localitate lîngă Montevideo — are proprietatea ciudată de a amortiza zgomotele, așa că în sală e mereu liniște, oricîtă jume ar umbla pe acolo. Numai că liniștea asta e uneori înșelătoare adăugă zîbind bătrînul.

„Orașul dormea. Dar acum, după cuvintele bătrînului, dincolo de zidul de liniște auzeam și discuțiile furtunoase din parlament și șieratul biciului pe care-l minuia vizitiul „Caretă” și vocile femeilor cu copii în brațe care stăteau împietriți lîngă abatoarele „Artigas” și „Swift”.

Nu te poți încrede în liniștea orașului Montevideo. Tovarășul Pintos are dreptate — e o liniște înșelătoare.

Alexei Adjubei

Vedere din Montevideo

ÎNTORS DIN COSMOS

Adamski: Nu, încă nu, deoarece savantul german — nu vă pot dezvălui numele lui — care a descifrat hieroglifile și care locuiește acum în Africa de Sud nu se va întoarce în Statele Unite decît în octombrie.

Spiegel: Și ce s-a întimplat mai departe?

Adamski: M-au luat cu ei și am făcut un zbor în jurul Lunii.

Spiegel: Interesant, din ce în ce mai interesant! Dar cum a fost organizată această călătorie?

Adamski: Propunerea lor am primit-o pe calea telepatiei.

Spiegel: Dar bașaj n-ați avut, mister Adamski? Nici măcar o periuță de dinți?

Adamski: Nu. Omul de pe Venus m-a luat pe nepregătite: Hai să facem o mică călătorie în jurul Lunii!

Spiegel: În timpul călătoriei, ați putut privi în jur?

Adamski: Desigur.

Spiegel: Și ce ați văzut?

Adamski: Universul, stelele.

Spiegel: Și cum arată Universul?

Adamski: Nequ ca smoala.

Spiegel: Ce urit!

Adamski: Ba nu, era minunat.

Spiegel: Ați văzut cumva și Luna?

Adamski: Cu ochiul liber nu se putea vedea nimic, dar pe bord aveau un fel de telescop și, cînd cu ajutorul lui am privit în partea opusă a Lunii...

Spiegel: Atunci?

Adamski: Atunci am constatat că are cu totul altă înfățișare decît cea pe care o vedem zilnic. După cum știți, fața îndreptată spre noi este pustie. Ei bine, pe cealaltă față există viață.

Spiegel: Nemaipomenit!

Adamski: Există plante, sînt și case.

Spiegel: Asta înseamnă că pe Lună există și aer?

Adamski: Fără îndoială, ca și pe celelalte planete.

Spiegel: Asta v-au spus-o cei de pe farfuria zburătoare?

Adamski: Desigur.

Spiegel: Dar de pe ce planete erau oamenii de pe farfuria dv. zburătoare?

Adamski: Cej cu care am avut de-a face erau de pe Saturn, Venus și Marte.

Spiegel: Ați putea să ne re-

latați care-s condițiile de viață pe Venus?

Adamski: Clima, ca să-ncep cu ea, e în general tropicală.

Spiegel: Există și orașe?

Adamski: Cum să nu, și încă ce frumoase!

Spiegel: Dar cum își cîștigă venusienii traiul?

Adamski: De lucrat lucrează numai două ore pe zi, deoarece totul este acolo automatizat.

Spiegel: Sint de invidiat! Și cîți locuitori are Venus?

Adamski: Un miliard și jumătate.

Spiegel: Cu ce se hrănesc? Cunosoc untul?

Adamski: Cum să nu, dacă există și lapte!

Spiegel: Vrasăzică au și vaci?

Adamski: Întocmai Deosebirile dintre noi și ei nu-s mai mari decît cele dintre Germania și Statele Unite ale Americii.

Spiegel: Deosebirea dintre ei trebuie totuși să fie mare.

Adamski: Nu, nu prea.

Spiegel: Și ce preocupări au vizitatorii aștia din Cosmos? De ce au venit pe Pămînt?

Adamski: Pămîntul nostru trece prin prefaceri mari. Doar nu degeaba a fost organizat Anul geofizic. Îi interesează fiecare

schimbare de pe planeta noastră. Îi preocupă știința, de aceea au și aterizat la noi.

Spiegel: Ei, dar puteau foarte bine să aterizeze în Manhattan printre oameni.

Adamski: Nu, căci un asemenea lucru ar fi stîrnit panică. Oamenii se tem de tot ce nu înțeleg.

Spiegel: Și totuși e foarte ciudat că venusienii obișnuiesc să aterizeze numai în Statele Unite. Să aibă oare ceva împotriva europenilor? Dacă acești venusieni nu-s în realitate decît ruși care încearcă să-i inducă în eroare pe americani?

Adamski: Nu, nu cred asta.

Spiegel: Dar poameții proeminenții limba poloneză... Oamenii aștia ai d-tale seamănă leit cu niște ruși.

Adamski: Nici vorbă nu poate fi. Dacă ar fi așa, n-ar purta tratative cu noi la Geneva. Nu, sînt absolut convinși că nu-s ruși.

Spiegel: Pe noi nu ne puteți convinge așa ușor. Ne-ați putea însă spune părerea dumneavoastră despre viitor?

Adamski: Perspectivele sînt foarte promițătoare, deoarece

dacă pe om începe să-l preocupe Cosmosul, el va uita neînțelegerile de aici, de pe Pămînt. Oamenii Cosmosului ne vor ajuta la asta.

Spiegel: Mister Adamski, vă mulțumim pentru convorbirea acordată.

★

Balivernele cetățeanului american Adamski, pe care le-am reprodus aici, ar putea fi socotite drept gluma de prost gust a unui șarlatan nu prea abil dacă ele n-ar reflecta intențiile cum nu se poate mai clare ale autorului lor. Căci în fond e vorba de o încercare tipică de a prosti opinia publică, de a stimula în rîndurile naivilor, recurîndu-se chiar la cele mai fanatizate născociri cosmice, gustul pentru așa numitul „mod de viață american”. Cît de mult trebuie să fi decăzut apologetii acestui „mod de viață”, dacă s-au văzut nevoiți să recurgă la serviciile unor indivizi de teapa lui mister Adamski!

(Din „Izvestia”)

O NOUĂ PARTICULĂ ELEMENTARĂ

De fapt această particulă elementară a fost descoperită mai de mult, dar numai pe hîrtie. În tabelele particulelor elementare, ea a fost trecută pînă acum cu semn de întrebare, deoarece existența ei concretă nu a putut fi stabilită pe cale experimentală. E vorba de o particulă elementară din familia așa numiților hiperoni. Particula poartă denumirea de xi-zero și reprezintă varianta neutră din punct de vedere electric a altor doi hiperoni, xi-pozitiv și xi-negativ, particule cunoscute pînă acum.

Istoria particulelor elementare este de fapt impletită cu istoria prezienii științifice. Înainte de toate, trebuie să spunem că însuși termenul particulă elementară deși este susceptibil de o definiție precisă are totuși în practică o semnificație foarte relativă. Termenul s-a înrădăcinat spontan, abia de cîțiva ani. Prin particula elementară înțelegem ultimele elemente constitutive ale materiei, elemente care în virtutea acestei definiții ar trebui să fie deci indivizibile. Însă tocmai caracterul elementar, indivizibil este acela împotriva căruia se pot ridica mereu obiecțiuni grave. Istoria ultimelor decenii ne-a învățat să fim deosebit de precauți în privința atribuirii caracterului de elementar, de indivizibil. În secolul trecut, atomii elementelor chimice au jucat rolul de particule elementare. Mijloacele de investigație ale secolului trecut nu au permis nici măcar să se bătuiască o structură mai complexă a atomului. Dar, de la începutul secolului nostru, atomii elementelor chimice au încetat să mai fie considerați ca ultimele particule elementare, componente ale materiei. A fost descoperit electronul, apoi protonul și neutronul, considerați o vreme ca unicele particule elementare din care este constituită substanța. Toate aceste trei particule elementare au fost descoperite pe calea unor observații empirice directe. Dar încă că în preajma anilor 1930 s-a produs o turmă radicală în istoria particulelor elementare. Fizicianul englez Dirac a elaborat o teorie a particulelor elementare din care a rezultat că ar mai trebui să existe și alte particule elementare decît cele cunoscute pînă atunci. Teoria prevedea existența unor particule oarecum simetrice față de cele cunoscute pînă atunci. Se prevedea existența unui electron pozitiv (pozitronul) a unui proton negativ (antiprotionul) și a unei particule simetrice față de neutron, antineutronul. Nu mult după elaborarea teoriei lui Dirac, electronul pozitiv, antiparticula electronului negativ obișnuit, a și fost identificat în radiația cosmică. În ultimii ani, antiprotionul și antineutronul au fost de asemenea identificați pe cale empirică.

În ultimii ani, în radiația cosmică au fost descoperite și alte particule elementare, printre care un soi deosebit și încă insuficient cercetat de particule grele, hiperoni. Din familia hiperonilor face parte și noua particulă descoperită, particula xi-zero. Identificarea ei a întâmpinat dificultăți uriașe între altele și pentru faptul că neavînd sarcină electrică, nu lasă urme directe pe placa sensibilă. Dar motivul principal pentru care identificarea particulei xi-zero a întâmpinat atîtea dificultăți este faptul că aceste particule trăiesc foarte scurt timp, și anume, în medie abia 10^{-24} secunde. Pentru a obține un asemenea interval de timp trebuie să dividem secunda în un miliard de părți, pe urmă a miliardă parte trebuie divizată din nou într-un miliard de părți, și în fine un asemenea interval de o miliardime de miliardime de secundă trebuie divizată în încă un milion de părți. În asemenea condiții este într-adevăr de mirare că experiența pentru identificarea acestei particule nu a durat decît un an și jumătate. Pe cele 70.000 de fotografii executate în acest interval, numai pe una singură s-au putut identifica acele efecte care dovedesc în mod incontestabil existența particulei xi-zero.

Victor Crăciun

STADIUL ACTUAL AL LUPTEI ÎMPOTRIVA CANCERULUI

Lupta împotriva cancerului este una din cele mai importante obiective ale științei medicale contemporane.

Cercetările sînt orientate spre stabilirea cauzei concrete care duce la apariția tumorii. În stadiul actual al cunoștințelor se pot provoca diferite tumori la animale, pe cale de laborator.

Se știe că asemenea tumori pot fi obținute acționînd asupra organismului animalelor cu anumite substanțe chimice cancerigene, adică provocatoare de cancer. Cele mai active substanțe cancerigene sînt hidrocarburile policiclice, produse ale arderii incomplete a cărbunelui. De asemenea, se știe că tumorile maligne sînt cauzate și de acțiunea îndelungată a radiației ionizante. S-a stabilit că o serie de tumori la animale sînt provocate de anumiți viruși ultramicroscopici. Majoritatea oncologilor consideră că nu toate tumorile, ci numai o parte a lor sînt de natură virotică și că diferitele boli, provocate de tumori și grupate convențional sub denumirea de cancer, pot avea diferite cauze.

Pentru clarificarea cauzelor care duc la apariția tumorilor maligne la om, prezintă o uriașă însemnătate studierea particularităților bolilor canceroase în diferite țări ale lumii, a legăturii dintre precumpănirea anumitor forme de cancer și factorii geografici, de climă, profesionali, mod de viață etc.

În Uniunea Sovietică, formele mai răspîndite sînt cancerul stomacului la bărbați și tumorile glandei mamare și ale uterului la femei. În S.U.A. se înregistrează în ultimii ani o creștere considerabilă a cazurilor de cancer la plămîni iar în India predomină tumorile canceroase ale

fundului cavității bucale, faringelui și esofagului.

Studierea pe scară largă a răspîndirii cancerului pe suprafața globului, care trebuie înfăptuită prin colaborarea dintre oamenii de știință din diferite țări, poate oferi informații prețioase nu numai pentru clarificarea cauzelor, ci și pentru prevenirea diferitelor forme ale acestor boli.

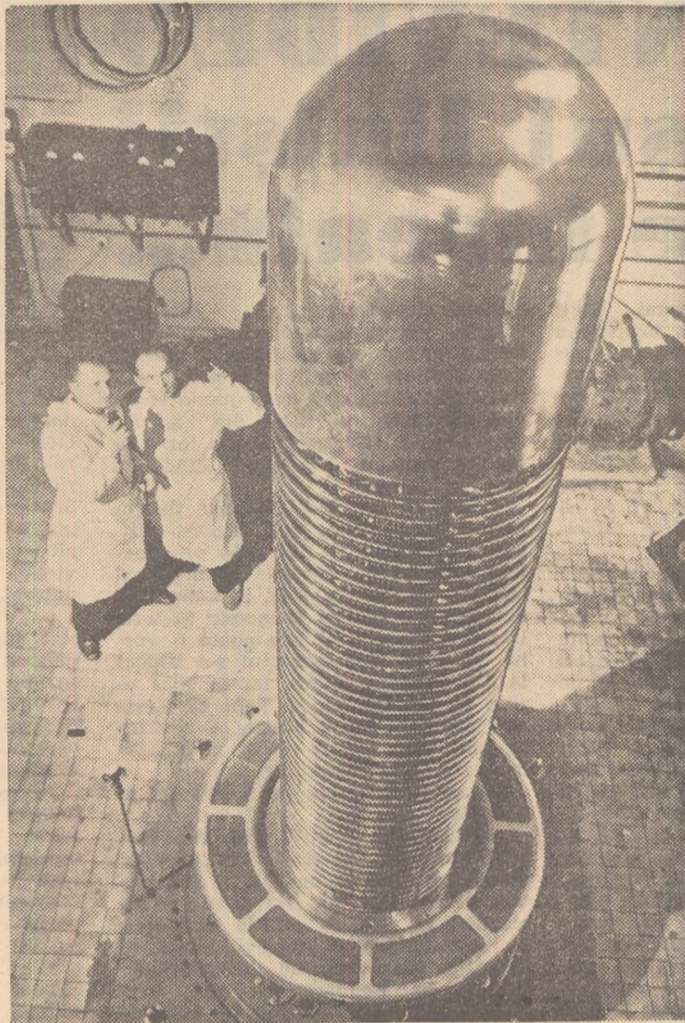
Mare amploare iau cercetările în direcția imunologiei cancerului, avînd ca scop realizarea unei rezistențe a organismului față de tumorile maligne.

În ultimii ani au fost intens studiate metodele de tratare a tumorilor cu medicamente. Se elaborează un tratament pe bază de hormoni, aplicabil la anumite tumori; se lucrează intens la descoperirea unor antibiotice împotriva tumorilor; pentru tratarea unora dintre tumori au fost propuse o serie de preparate chimice. Se caută deci nu un preparat universal împotriva cancerului, ci o serie de mijloace de tratament aplicabile la anumite tumori. Experiența acumulată pînă în prezent confirmă această ipoteză. Toate preparatele folosite împotriva tumorilor s-au dovedit active numai la diferite forme de tumori.

Pentru a găsi mijloace eficiente de tratare a diferitelor tumori mai trebuie desfășurată o muncă vastă. Cu toate acestea, prezintă deosebită importanță și faptul că mijloacele de tratament existente au demonstrat în principiu posibilitatea vindecării cancerului cu ajutorul medicamentelor.

prof. N. Blohin

directorul Institutului de oncologie experimentală și clinică din Moscova

Un accelerator nou pentru laboratorul surselor de radiație de la Institutul de fizică și chimie „Karpoov”.

Se pot obține metale prețioase în laborator?

Alchimia epocii noastre

Știința și tehnica contemporană dispun de puternice mijloace de acțiune asupra materiei. Printre altele, utilizarea presiunilor înalte și a marilor variații de temperatură joacă un rol important. Cu ajutorul lor par a se înfrupta vechile visuri ale alchimistilor. Unele preocupări ale fizicii și chimiei contemporane încearcă parcă să răspundă întrebărilor faustiene: se pot obține metale și pietre prețioase în laborator? Mintea omenească poate oare concura și în această direcție cu natura?

Chimiștii utilizează de mult timp presiunile înalte pentru a crea combinații importante. Așa, spre exemplu, sinteza amoniacului este realizată direct din azot și hidrogen, la o presiune între 300—1000. de atmosfere. La 200—1000 de atmosfere se obține alcoolul metilic, din gaz carbonic și hidrogen. Presiunile înalte permit să se obțină direct alcoolul etilic, pe baza apei și etilenei, economisindu-se astfel sute de mii de tone de carțofi și cereale — materii prime din care se fabrica înainte alcoolul etilic.

Recent, în Statele Unite și în Suedia, a fost produsă o materie cu proprietăți superioare diamantelor, cu ajutorul unei presiuni de aproape 100.000 de atmosfere, la temperatură înaltă. S-a obținut, astfel, diamantul artificial, un material mai dur și mai rezistent la căldură decît diamantul. Materia primă utilizată a fost borazonul, combinație de bor și de azot, a căruia structură se aseamănă cu cea a grafitului. În condiții obișnuite, borazonul este foarte fragil, dar la presiuni mari el își modifică duritatea datorită modificării structurii sale cristaline.

Se știe că proprietățile fizice și mecanice ale materiei deînd de natura atomilor, mai exact de numărul electronilor. Dar forța de interacțiune dintre atom și molecule nu depinde numai de structura electronică a atomilor și moleculelor, ci de distanța dintre ele. Congelînd materia sau comprimînd-o, această distanță poate fi modificată.

Care este caracterul forțelor de interacțiune între atomi și structura lor electronică, la o densitate ridicată? Care este structura cristalină a materiei cu densitate ridicată și de ce variațiile ei continuă chiar și atunci cînd presiunea încețază? Problemele respective prezintă un interes nu numai teoretic, dar și practic.

La Institutul pentru fizica presiunilor înalte al Academiei de Științe a U.R.S.S., un grup de savanți a întreprins numeroase studii experimentale privitoare la acțiunea presiunilor înalte asupra rezistenței mecanice a metalelor. Se încerca conservarea proprietăților mecanice noi ale materiei, după ce a încetat presiunea asupra ei. S-a constatat că nu se pot obține rezultate bune decît în cazul în care sub acțiunea presiunilor înalte se produce o puternică deformare plastică a metalului.

Este interesant de semnalat că la presiuni foarte înalte, rezistența oricărei materii crește în chin însemnat. În același timp, diferența în ceea ce privește tensiunea de deplasare scade atunci cînd presiunea crește.

Cu toate că dificultățile sînt încă numeroase, se poate spera că cercetările în acest domeniu al fizicii vor da curînd rezultate foarte importante nu numai în teorie, dar și pentru tehnica viitorului.

V. Dascălu

microscop

Detectarea tumorilor cerebrale

La Institutul central de perfecționare a medicilor din Moscova se folosește un nou aparat pentru depistarea tumorilor creierului și altor organe.

Aparatul, care funcționează pe baza proprietății preparatelor radio-actieve de a se concentra în regiunea unde sînt atinse țesuturile, înregistrează amplasarea concentrației puternice de izotopi radio-activi, indicînd astfel locul unde se află tumoarea.

Un generator de unde milimetrice

Un grup de cercetători

ucraineni a pus la punct un generator de unde-radio a căror lungime este de numai cîțiva milimetri. Astfel s-a obținut posibilitatea de a transmite la distanțe mari, pe o singură linie de comunicație, a zeci de programe de televiziune și să se efectueze simultan zeci de convorbiri telefonice.

Arzătoare cu gaz natural

Institutul pentru utilizarea gazului al Academiei de Științe a R.S.S. Ucrainene a elaborat și fabricat un nou tip de arzător. El seamănă cu un reșou electric cu plăcuțe de ceramică, pre-

văzute cu o mulțime de orificii cu diametru mic. Trecînd prin aceste orificii, gazul arde cu flacără aproape invizibilă și încălzeste ceramica pînă la 850-900 grade. Combustibilul folosit este gazul natural obișnuit, cu presiune joasă.

Noile arzătoare vor fi utilizate în domenii foarte variate. Cu ajutorul lor pot fi încălzite încăperile mari ale atelierelor, magaziiilor, cinematografele, sălilor de expoziție, qărilor etc. Noile arzătoare vor accelera lucrările de construcții în timpul iernii. Tencuiala dintr-o cameră cu volumul de 45 metri cubi se usucă cu ajutorul unui singur arzător în numai 30 de ore.

Automatizarea centralelor electrice

Centrala hidro-electrică de la Dubosari (R. S. S. Moldovenească) a fost complet automatizată. În cursul septenarului, vor fi automatizate toate centralele electrice din această republică. De la tabloul de comandă central al sistemului energetic unificat, se va putea face sau se va putea întrerupe legătura cu fiecare centrală electrică, furnizînd fiecărei regiuni a republicii energie electrică necesară în momentul respectiv.

Un singur om va fi suficient pentru deservirea sistemului unificat.

Noul film al Tatiane Samoilova

Vă mai amintiți de Veronika, eroina tulburătorului film „Zboară coroi”? Rolul acesta a adus interpretei — tinăra actriță Tatiana Samoilova — consacrația și multe premii, printre care premiul pentru cea mai bună interpretare feminină, la Festivalul internațional de la Cannes.

Realizatorul filmului — regizorul Mihail Kalatozov, scenaristul Viktor Rozov, operatorul Serghei Urușevski, au alcătuit un

colectiv armonios, colaborarea lor strânsă și rodnică contribuind în mare măsură la succesul filmului.

Același grup lucrează acum la un nou film, „Scrisoarea n-a fost expediată”. Interpreta principală este tot Tatiana Samoilova, dar eroina ei se numește de data aceasta... chiar Tatiana.

Tanea face parte dintr-o expediție geologică și împreună cu ceilalți trei eroi străbate țaga iakută în căutarea diamantelor.

Filmul are doar patru personaje: trei băieți și o fată. Pe fată o cunoaștem. Băieții sînt Inokenti Smoktunovski, Vladimir Livanov și Evgheni Urbanski.

In fotografie: In noul film, Tatiana Samoilova (Tanea) și Vladimir Livanov (Ilia) dansează în autobus. Indrăgostiților le este permis orice...

DOUASPREZECE ZILE ÎN JAPONIA

Un mare grup de cineaști sovietici a vizitat recent Japonia, unde a petrecut douăsprezece zile. Conducătorul grupului a fost cunoscutul regizor Vladimir Șneiderov.

Cineaștii sovietici au avut numeroase întâlniri cu colegii lor japonezi. Ei au vizitat studiourile nipone, au văzut filme noi, au avut discuții pe teme de creație, cu producători, regizori, actori japonezi.

Opinia publică japoneză apreciază cinematografia sovietică. Cineaștii acestei țări prețuiesc pe maeștrii ecranului sovietic, mulți dintre ei recunosc că au învățat la școala lui Eisenstein și Pudovkin.

Filmele sovietice rulează în Japonia în săli pline. Printre ultimele producții care se bucură de o deosebită apreciere din partea publicului, se numără și filmul lui Ivan Piriiev — „Idiul”.

Între cinematografia sovietică și cea japoneză se stabilesc legături tot mai strînse. Spre sfîrșitul acestui an se va trece la realizarea primului film artistic sovieto-japonez. Totodată, cineaștii celor două țări vor realiza în coproducție filme documentare și de știință popularizată.

Reflector

În studioul din Riga se turnează filmul „Sabia și trandafirul”, un poem cinematografic închinat străvechului oraș baltic. În rolul principal va apărea tânărul artist Hai Ritenberg pe care publicul nostru l-a văzut în „Nauris”.

Pe scena Teatrului „Matakovski” din Moscova a avut loc premiera piesei „Viața jurată” a dramaturgului japonez Marimoto Kaoru. Spectacolul a fost pus în scenă de tânărul regizor japonez Yoriko Okada, care a absolvit anul acesta cursurile facultății de regie a Institutului de artă teatrală „A. V. Lunacearski”.

„Bătălia trebuie să se însoare” este titlul unui nou film tadjik care se turnează în studioul din Stalinabad.

Cvartetul vocal al surorilor Feodorov — neîntrecute interprete de cîntece populare, este cunoscut în întreaga lume. Pretutindeni unde au cîntat, ele s-au bucurat de o primire entuziastă. Recent, urmîndu-le exemplul, patru ti-

nere cîntărețe chineze au alcătuit și ele un cvartet. „Surorile Feodorov” din China au fost mult ajutate de surorile Feodorov din Rusia.

Moscoviții care au luat parte la seara închinată baletului englez, organizată de Asociația de prietenie „U.R.S.S.-Marea Britanie”, au făcut o originală incursiune în trecutul coregrafiei clasice engleze. Cu acest prilej, ei au vizionat și două filme engleze: „Lacul lebedelor” și „Cum se pregătește un balet”.

Teatrul de dramă „A. S. Pușkin” din Leningrad și-a încheiat turneul întreprins într-un șir de orașe poloneze. Artiștii sovietici le-au fost înmîinate insigne de aur și diplome de membri de onoare ai Asociației de prietenie polono-sovietice.

La Strassbourg (Franța) se desfășoară cel de al XXI-lea Festival internațional de muzică. Festivalul s-a deschis cu baletul „Cenușăreasa” de Prokofiev.

Pe scena teatrului de operă din Kuibisev se joacă cu succes baletul „Legenda dragostei” inspirat din lucra-

rea cu același nume de Nazim Hikmet.

În studiourile „Tadjikfilm” din Stalinabad au fost realizate în ultima vreme filmele „Soarta poetului”, dedicat clasicului literaturii tadjikopersane, Rudaki și „Ormuș își schimbă pielea”, o transpunere cinematografică a romanului scriitorului B. Iasenski.

La cinematograful „Gumle” din Oslo a avut loc premiera filmului sovietic „Casa în care locuiesc”. Zărele norvegiene subliniază jocul nuanțat al actorilor, măiestria regizorului. Cu același succes rulează de 6 săptămîni la München trilogia cinematografică sovietică „Pe Donul liniștit”. În această perioadă, filmul a fost vizionat de 40.000 de spectatori.

Un grup de artiști ai Circului din Moscova întreprinde un turneu în Marea Britanie. Încă de la primele reprezentații la Londra s-au bucurat de deosebit succes numerele de acrobație și cele ale dansatorilor, precum și demonstrațiile de iluzionism ale maestrului Kio.

Concursul cineaștilor amatori

La Moscova a avut loc primul festival unional al filmelor realizate de cineaștii amatori. Festivalul a fost o mărturie a marelui avînt pe care l-a luat acest gen artistic în Uniunea Sovietică.

Creșterea bunei stări a oamenilor sovietici dă posibilitate să înflorească în toată plinătatea lor talentele în care este atît de bogată patria sovietică multinațională. Pe imensul teritoriu al U.R.S.S., din regiunea polară pînă în cea tropicală, turiștii colindă neobosit cu aparatele de filmat în mină.

La festivalul de la Moscova și-au prezentat lucrările muncitori și colhoznici, artiști și oameni de știință, studenți și elevi. Din 500 de filme care au intrat în competiție, au fost selectate 130. După vizionare, juriul a acordat 26 de premii și 28 de diplome. Și acestora-i doar începutul!

Cele trei roluri ale Liudmilei Hiteaeva

De obicei, artiștii de cinema își încep cariera cu roluri mici. Nu tot așa s-a întîmplat cu Liudmila Hiteaeva. Ea a debutat în cinematografie interpretînd rolul principal în filmul „Ekaterina Voronina”, o femeie cu suflet nobil și inimă fierbinte.

De atunci, tinăra actriță nu visa decît roluri noi. Și dorința ei s-a împlinit curînd.

În timp ce turna „Ekaterina Voronina” s-a împlinit odată într-unul din pavilioanele studioului „Maxim Gorki” cu regizorul Serghei Gherasimov.

— Ce ai spune dacă ți-aș încredința rolul Dariai în filmul „Pe Donul liniștit”? — a întrebato marele cineast.

De emoție, Liudmila Hiteaeva abia reuși să îngîne:

— Acuma joc...

— Nici nu-ți cer să începi lucrul în clipa asta. După ce termini filmul, te așteptăm în echipa noastră.

Din momentul acela, cele două eroine o absorbiră cu totul pe Liudmila Hiteaeva: o juca pe Ekaterina care-i era familiară și pe care o înțelesese bine, iar în minutele libere se gîndea la Daria.

Sprințara și mîndra Daria, cu sufletul zbuciumat și schilodit, o atrăgea dar o și speria. Cum să treacă de la simpla, de la integră Ekaterina la eroina atît de complexă a lui Șolohov? Întrebarea aceasta a frămîntat-o mult pe Hiteaeva.

Actrița a venit în grupa de filmare a „Donului liniștit” în timp ce se turna unul dintre cele mai tragice și greu de interpretat episoade din rolul Dariai: scena morții lui Petro Melehov.

Liudmila încă nu apucase să-l cunoască pe cel care trebuia să-i fie soț și nici nu știa... să bocească. Iar bocetul, pe vremea aceea, era un ritual complicat. Cazacele bătrîne din staniță au sărit îndată în ajutorul actriței, dezvăluindu-i secretele acestei arte. Și Liudmila se prăbuși bocînd peste trupul neînsuflețit al lui Petro Melehov...

Regizorul rămuse mulțumit de

această scenă. Și Daria începu să-și trăiască viața zbuciumată alături de ceilalți eroi șolohovieni.

Tot timpul cît a lucrat la film, Hiteaeva s-a străduit să găsească cele mai potrivite tonuri, cele mai nimerite trăsături pentru eroina sa. Deosebit de greu de realizat a fost scena sinuciderii. Aici actrița trebuia să redea durerea omului îndrăgostit de stepa natală, de soarele strălucitor și cerul albastru, silit să-și curme viața pentru că nu mai are altă ieșire. Așa cum a mărturisit chiar actrița, după scena asta, Liudmila a plîns multă vreme, copleșită de milă pentru nefericita Daria.

În filmul „Kociubei”, actriței i s-a încredințat rolul Nataliei, frumoasa cazaică din Kuban. La început Hiteaeva s-a temut să nu se repete — căci Natalia seamănă întrucîtva cu Daria. Dar primejdia aceasta s-a risipit îndată: cu talentul ei viguros, Hiteaeva a știut să găsească culori noi pentru noua ei eroină.

La ce lucrează în prezent Liudmila Hiteaeva? În studioul „Lenfilm” dă viață unui alt personaj șolohovian — zvăpăiata Lușka din „Pămînt destelenit”. În felul acesta frumoasa și talentata actriță apare pentru a treia oară pe ecran în chip de cazaică.

I. S.

Din succesele actualei stagiuni teatrale „Bătălie în marș”

Pe scena teatrului „Mossoviet” se joacă cu mult succes piesa „Bătălie în marș”, dramatizare după noul roman al Galinei Nikolaeva.

Autorii textului — Galina Nikolaeva și S. Radzinski — au evitat drumurile bătătorite și tiparele obișnuite ale genului. Conflictul piesei este axat pe divergențele dintre cei doi eroi principali ai romanului — Valgan-Bahirev. Lui îi sînt subordonate toate celelalte. Oamenii și legăturile dintre ei sînt prezentați în piesă în sfera relațiilor sociale, în lupta pentru ceea ce este esențial, hotărîtor.

„Bătălie în marș” — una dintre piesele sovietice reușite despre contemporaneitate — s-a bucurat de punerea în scenă a cunoscutului regizor Iuri Zavadski. Artistul a reliefat admirabil mesajul lucrării, a întărit conturul caracterelor principale.

În fotografie: artiștii B. Novikov și V. Talizina într-o scenă din piesă

Inimoi de suporter

Fiecare laudă sportul pe care-l practică

Propune unui tenisman să joace volei: îți va zîmbi cu superioritate, îndreptîndu-și dunga ireproșabilă a pantalonului alb. Gestul acesta ajunge să-ți dai seama că omu, socotește voleibalul o în-deletnicire grosolană, vulgară nedemnă de un sportiv care se respectă.

Jucătorii de gorodki își fac de lucru în careurile lor, mormăie ca niște urși cuvinte ciudate — „tilka” și „leapa”, aruncă cu bastoanele cu măciucii de aramă și se plesnesc incintați peste șoldurile pline. La drept vorbind, înfățișarea lor nu are nimic sportiv: pantalonii negri lungi și mersul șleampăt îi fac să semene mai curînd cu neciopliții căpitanii de vapoare comerciale din porturile mici. Ei sînt devotați trup și suflet jocului de gorodki. Ori de cîte ori vîd terenul de tenis și mingea albă, ușoară, care zboară peste fileu, îi umflă rîsul. Cum poate să-și piardă cineva timpul cu asemenea fleacuri?

Atletul care sare cu prăjina se ridică pînă la înălțimea unei case cu trei etaje; firește că de acolo, și tenisul, și voleibalul, și gorodki îi par niște jocuri de pigmei.

Maestrul sporturilor nautice spintecă valurile cu schifurile de opt, elegante și ușoare. Bărbiile lor se sprijină pe genunchii goi, îndoiți, plămîinii inspiră cel mai bun ozon din lume. Și cînd privesc pe mal, unde sprinterii aleargă înecați în praf, unde niște grăsani lac de sudoare ridică greutatea de cîte 20 de puduri — infundă și mai adînc vîsele și pornesc spre depărtările albastre. Aceștia sînt oamenii apelor — sindicaliști și corsari în fundul sufletului.

Undeva, dincolo de gardurile vilelor, punîndu-și servietele pe băncile verzi, oameni cu bărbi respectabile lovesc cu ciocanelele de crochet, ies la „atac” și se înecă de emoție cînd bila lustruită se oprește în „poartă”. Jocul acesta moare, dar își mai are încă admiratorii săi, ultimi și devotați militanți pentru cauza crochetului.

Așa dar, fiecare laudă sportul pe care-l practică.

Dar iată că pe marele cîmp verde al stadionului „Dinamo” răsună de patru ori, oprindu-ți pentru o clipă bătăile inimii, fluierul fascinant al arbitrilor. El anunță începutul unui mare meci de fotbal.

Și cît ai clipi din ochi, totul se schimbă.

Unde ești tu, mîndrie a jucătorului

de tenis? Uitănd de manierele sale semi-chamberlainiene de panta-onii albi pe care-i iubește atîta, de dunga ca muchia de cuțit, tenismanul se agață din fugă de bara tramvaiului. În clipa asta nu mai este tenisman, ci panteră. Precum se vede, sub invelișul exterior, subțire de tenisman, bate o inimă cîntită de fotbalist: e suporter. De s-ar vedea mai repede în tribună, în mulțimea celorlalți suporterii, în miezul discuțiilor aprinse despre calitățile echipeilor care se înfruntă!

Ce-i cu mulțimea asta care aleargă pe stradă în trap greoi de infanteriști? Sînt foștii partizani înfocați ai jocului de gorodki, care grăbesc spre stadion. Pe terenul părăsit cu atîta cruzime zac, triste și părăsite, bastoanele cu măciucii de aramă. În această zi ultrasărbătorească nu mai dau doi bani pe jocul de gorodki. Fotbalul să trăiască! Numai fotbalul există pe lume!

Grăsanii care ridică greutatea de cîte douăzeci de puduri sînt în stare să ridice tramvaie întregi numai să se vadă mai repede în tribună. Își cară după ei nevestele explicîndu-le din mers diferența dintre ofsaid și insaid.

— Insaidul, mă-nțelegi, poate fi drept și sting, iar ofsaidul, mă-nțelegi, poate fi drept și nedrept.

Nevasta ar prefera să meargă la cinema. Ii vine greu să sezeze aceste subtilități. Dar fotbalul triumfă și peste o oră femeia aceasta va țipa cu o voce neomenescă:

— Nu-i just! Huooo, arbitru!

Ba chiar se poate ca această făptură delicată să-și vire două degete în gurița trandafirie și să-i tragă un fluierat de protest de să se cutremure pămîntul.

În general suporterii sînt incredințați toți și întotdeauna că arbitru ia hotăriri nejuste, că protejează cu nerușinare una din părți și că pe teren se petrec nereguli înspăimîntătoare.

Ei, dacă meciul l-ar arbitra el, suporterul, atunci totul ar merge strună! Pe drumul asfaltat care duce spre stadion se îngrămădește tot mai multă lume. Cu ochii holbați și dîndu-și unul altuia ghionturi de bucurie, vin în goana mare băieții, cei mai credincioși partizani ai fotbalului.

Înotătorii trădează apa și aleargă și ei trăgîndu-și panta-onii din mers. Se aruncă în autobus de parcă s-ar arunca în apă, cu o iuțeală fulgerătoare. Apoi, fiindu-se de mînerule de sus, se clatină într-o parte și alta din cauza

zdruncinării, iar pe genele lor mai atîrnă încă multă vreme într-un echilibru perfect picături de apă ca boabele de mărgăritar.

Uitînd de desfătările englezești ale crochetului, oamenii cu bărbi respectabile gonesc agitați spre tribune. Ei se descurcă greu în ale fotbalului (nu numai bătrînețea, ci și tinerețea și-au trecut-o la mesele de preferans cu patru kopeici miza), dar nu pot rămîne străini de spiritul, vremii și se agită, și strigă și ei cu voce respingătoare de orășeni: „Corner! Corner!” cînd nu-nici pomeneală de corner, ci arbitru dictează o lovitură de pedeapsă de la 11 metri. Cumplit moment pentru un suporter avizat!

Meciul a început și arbitru se ferește cu grijă din traiectoria mingii. Jucătorii se îmbulzesc cînd la o poartă cînd la alta. Portarii țopăie nervoși în fața porții.

Tribunele trăiesc clipe de mare intensitate.

Se știe dinainte cînd și din ce motive vor rîde oamenii.

Prima obligație a mingii e să-l nimerescă pe fotograf exact în clipa cînd

desen de Tia Peltz

acesta țînînd în dinți servieta cu ustensile se tirăște spre poartă, pentru a imortaliza așa numitul moment critic. Din cauza loviturii, va cădea pe spate și va fotografia mașina! ceru! gol. Asta se întîmplă la fiecare meci și e într-adevăr foarte hazliu.

Apoi, citeva zeci de mii de oameni vor rîde fiindcă pe teren se va ivi pe neașteptate un cățel. Va alerga citeva secunde înaintea mingii, și (imaginați-vă!) jocul va începe să-l pasioneze și pe el. Va lătra emoționat și fericit cînd la un jucător, cînd la altul, apoi se va culca pe spate așteptînd să fie mîngîiat. Dar pînă la urmă, capătă ce

i se cuvine. Un șut năpraznic îl nimereste și cățelul, rostogolindu-se de vreo douăzeci și cinci de ori părăsește terenul cu un schealăit jalnic.

A treia oară, tribunele vor rîde din cauza emoției unui suporter. Uitănd de tot ce-l înconjoară, acesta se ridică de la locul său și țipă ascuțit: „Vanea, arde-o la poartă!” Cum Vanea n-o arde la poartă, ci se bilbie și mingea lovește bara transversală, supersuporterul începe să urle. Lacrimile curg din belșug pe fața lui lată și se preling în mustățile lungi. Omu, nu se jenează: prea e zguduit de purtarea țicălosului pentru ca să mai observe că douăzeci de mii de oameni îl privesc și rîd.

Au mai rămas ultimele 15 minute de joc. Incordarea devine maximă. Se trage la poartă fără întrerupere și uneori fără sens. Echipele impun un ritm infernal. Tribunele fierb.

Suporterii nu mai rîd, ci plîng. Nu-și iau ochii de la minge. În timpul asta, poți să le cureți buzunarele, să-i descalți, să le scoți chiar pantalonii. Nu vor observa nimic!

Dar aici intervine influența purificatoare a fotbalului! Nici un hoț de buzunar nu va pierde aceste ultime, zguduitoare minute pentru a se deda ocupației lui de bază. Poate că a venit aici special pentru a cotrobăi prin buzunarele altora, dar jocul l-a absorbit cu totul și omului i-au scăpat minutele cele mai potrivite.

Tribuna de fotbal împacă pe delicatul tenisman cu jucătorul de gorodki greoi ca un urs, aici înotătorii se lipește de umerii atletilor. Spiritul fotbalistic îl unește și-i apropie pe toți.

Chiar și oamenilor care nu practică nici un sport, frecventarea meciurilor de fotbal le fortifică organismul într-un chip de necrezut.

Amatorul de meciuri de fotbal execută în viața lui toate exercițiile prevăzute de complexul G.M.A. Suporterul călît poate participa oricînd la cea mai complicată Spartachiadă: e antrenat. El a stabilit o serie de recorduri mondiale în următoarele ramuri:

- a) alergarea după tramvai în locuri foarte aglomerate.
  - b) săritura fără prăjina pe platforma din față a remorcii;
  - c) șaptesprezece partide de box la poarta stadionului;
  - d) ridicarea greutății (transportarea pe brațe a soției și copiilor prin mulțimea de oameni de la poarta stadionului).
  - e) înotul oa la armată (șederea sub o ploaie torențială timp de două ore și fără umbrelă).
- Numai un lucru nu știe să facă suporterul: să joace fotbal.
- În schimb, îl iubește foarte mult.

Școala și viața

(urmăre din pag. 4-a)

ciuda timpului petrecut în uzină, la muncă, pregătirea teoretică se face în toate cele șase zile ale săptămîinii. Chiar în aceste zile elevii vin la școală, cer consultații, asistă la unele lecții ale altor clase. Prelungirea cu un an a școlii îi face s-o termine mai maturi, cu mai largi cunoștințe despre viață. Uzina îi deprinde să prețuiască și cunoștințele teoretice precum că, „dacă știi mai puțin ciștigi mai puțin, ai o clasă de încadrare mai mică” etc. Elevii se conving că retribuirea se face în raport cu valoarea obiectelor utile societății pe care le-a produs fiecare. Prezența directă în producția uzinei le arată că e nevoie de cunoștințe, de perfecționarea lor continuă pentru ca să poți stăpîni utilajele, aparatele și procedeele de lucru în continuu progres. Se poate observa de asemenea, că munca făcută în aceste condiții, cu grija de a nu trece peste limitele permise de vîrstă elevilor, ajută la crearea unor condiții mai bune pentru însușirea cunoștințelor teoretice, elevii, orînzînd parcă și mai mare gust pentru învățatură, pentru citit.

Elevii au îndrăgit uzina, oamenii ei. Au purces la întocmirea unei monografii: „Istoria uzinelor Boret”. Au găsit pe

vechii lucrători, de pe timpul cînd aci stăpînea capitalistul Gustav List; au întocmit biografiile veteranilor uzinei, au redactat amintirile lor. Treptat, vîd viața în ceea ce a fost ea ieri și ce devine sub raport social astăzi. S-a realizat astfel nu numai legarea învățămîntului cu practica, ci și legătura organică cu aspectele sociale ale vieții.

Firește, așa cum spunea directorul Pireatinski, „minuni încă nu s-au produs”. Dar are loc o mare deplasare, care nu e doar de natura pregătirii profesionale și a locului tînarului în procesul de producție, în efortul creator al societății. E vorba de însăși mentalitatea lui, de sufletul lui. La 18-19 ani el nu mai este „copilul mamei”, ci omul care știe ce e viața, ce dătoarează societății ce are dreptul să ceară de la ea, ce se așteaptă de la el. Și cum perspectiva e ca prin 1962 toți absolvenții celor 8 clase obligatorii să meargă la muncă în producție, în limitele permise de condiția fizică, cum tuturor tinerilor li se deschid totodată largi drumuri de a învăța, ne putem da seama că ne aflăm lîngă leagănul unui fenomen ce va avea uriașe urmări în procesul larg desfășurat al construcției comuniste.

Trebuie spus că în domeniul școlii medii, ca și în învățămîntul superior, în U.R.S.S. nu se preconizează soluții „definitive”

și modele „perfecte”. Se experimentează în diverse forme, pornind de la indicațiile principiale elaborate de P.C.U.S. Astfel, la școala Nr. 1 „Leon Paegle” din Riga am găsit o serie de practici foarte interesante pe aceeași linie, dar care în unele privințe diferă de cele din Moscova. Aici, se pune mare accent pe munca din atelierele școlii (ateliere cu adevărat bune și cu profesori înzestrați), inclusiv pentru clasa X-a ai cărei elevi învață motoarele auto, conducerea vehiculelor și tractoarelor, dînd examene și primind carnet de șofer. Aici, elevii lucrează în uzină și colhoz numai în perioada practicii de vară. Astfel, la uzina de radioaparataj și centrale telefonice VEF (una din cele mai mari din U.R.S.S.) sau în colhozul Tuome, elevii petrec șase săptămîni sub supravegherea inginerilor, agronomilor etc. Sînt școli, însă, în Riga unde, ca și la școala 609 din Moscova, se învață 3 zile și se lucrează 3 pe săptămîină; în altele se învață și se studiază cite o săptămîină (sau un trimestru) alternativ. Există tendința de a grupa citeva școli la o uzină, sau poate se vor realiza ateliere centrale la dispoziția a 3-4 școli împreună. Acestea sînt detalii, experiențe, propuneri care iau în considerație condițiile locale. În ansamblu însă, totul merge pe linia generală indicată de P.C.U.S.: legătura strînsă a învățămîntului cu viața.

Cum arată acest lucru în învățămîntul superior vom vedea într-un articol viitor.

Aripile septenalului

(urmăre din pag. 1-a)

de precizie de 3 ori, a liniilor automate de 4 ori și jumătate și să mărească, de asemenea, producția celor mai noi tipuri de instrumente și aparate de măsurat. Aceasta înseamnă că sarcinile septenalului vor fi depășite de 1,4—2,1 ori.

Printr-o hotărîre a C.C. al P.C.U.S. s-a subliniat însemnătatea deosebită a angajamentelor luate în preajma plenarei din iunie de către oamenii muncii din Uniunea Sovietică recomandîndu-se „a se susține și a se stimula prin toate mijloacele inițiativele celor ce muncesc, îndreptate spre mărirea producției unor agregate, mașini-unelte, instrumente, mijloace de automatizare și de mecanizare a producției noi, mai desăvîșite, ceea ce va asigura îndeplinirea cu succes a mărețelor sarcini trasate de Congresul al XXI-lea în ceea ce privește reutilizarea tehnică a tuturor ramurilor economiei naționale ale țării noastre”.

Principalele direcții ale introducerii progresului tehnic, sînt după cum se știe: electrificarea, mecanizarea complexă și automatizarea, chimizarea producției. Iată citeva cifre care arată ce pași uriași înainte vor fi făcuți în una din aceste direcții: automatizarea.

În viitorii 7 ani vor fi fabricate peste 1.500 noi linii automate și semiautomate, vor fi utilizate peste 50 uzine-automate, în care toate operațiile și chiar conducerea proceselor tehnolo-

gice se va face în mod automat. Mașinile de calculat electronice, mijloace de telecomandă își vor găsi o largă aplicare în producția de mase plastice, de cauciucuri sintetice etc. Vor fi întreprinse lucrări mari de automatizare a producției industriei ușoare și alimentare.

Plenara C.C. al P.C.U.S. din iunie 1959 va arăta căile unei și mai rapide introduceri a tehnicii noi, ale scurtării termenelor de realizare a planului septenal.

Vor să corespundeze

NIKOLSKAIA TATIANA, reg. Moscova, Podolski raion, Klimovsk, Moskovskaia ul. 11: cu o elevă în cl. 6-a.

TIMOFEEV VLADIMIR, reg. Rostov, Șahți, ul. „Zi” nr. 3, kv. 2: cu un elev în cl. 6-a.

PIATKOVA ALA, Ce-liabinsk, ul. Dorojnaia 3, kv. 30, 10 p/o: cu o tînară de 18 ani.

BREEVA EIENA, Leningrad V-4, 6-aia linia 39, kv. 20: cu un tînar.

FRUCTE

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

ORIZONTAL: 1) Piesă de A. Cehov, în care autorul ne face să înțelegem pierrea inevitabilă a nobilimii și apariția, în locul ei, a unei noi forțe sociale (3 cuv.) 2) Scriitor progresist brazilian, autorul volumului „Pământul fructelor de aur” — Domnița greacă, vestită prin spruteneala ei, pe care o învinge Hipomene, aruncându-i în drum mere de aur 3) Titlul unui volum de versuri de G. Topirceanu, apărut în 1928 (2 cuv.) 4) Speteaza din Italia! — Pictor român (1827—1891), autorul tablourilor „Cireșe”, „Struguri și mere”, „După culesul viei” etc. — Luna în care fructele... au savoare! 5) Din nou, mai scurt — Iumătate nucidă! — Vas de lut 6) Măr... proverbial — Fructul discordiei dintre zei 7) Cresă pentru... flori și fructe — Articolul

din migdale — Arhude... pentru veverișe 8) Una din Hesperide, care posedau în Africa o grădina cu mere de aur — Miez de măr! 9) Predat — Fructe... pentru radiofonie 10) Nuc fără creastă! — Apel... culinar — Ruda care... face să se cocă fructele 11) Fără miez și totuși un punct la fotbal — „Rotund ca pământul, pictat ca pământul! O apă-nchegată cu pești mufitei; / El e ca amicii: din zece, doar unul / Se-nîmplă să fie așa precum vrei!” — Pregătește pământul pentru rodire 12) Apă... jucăușă — Nică aici, nici dincolo — „Mărul de lingă...”, poem de Mihai Beniuc 13) Rod nesfârșit! — Fruct... cu proastă reputație — Tot fruct 14) Verbul omului darnic — „Prunele de orice soi, / El le vrea servite-n... toi!”

VERTICAL: 1) Fructele care... se storc ca rufole — Vin în pilule 2) Maimuțărițe — / Și cum-pără iarna car și vara sanie 3) Neclar — Galantar natural pentru fructe — Cald la sfârșit! 4) Riu în Italia — Sentința lui a fost... un măr de aur — Materie primă pentru limonadă 5) Lele... la oraș — Piesă de G. Figueiredo (Vul. peș și strugurii) — În portocală! 6) La acest pom să nu te duci cu sacul — Uscat 7) Oraș în Franța — Uimă — Fabrică de... fructe (pl.) 8) Cuvînt de leagăn — Fructe... în ardei umpluți — Textilă... pe aripile vîntului 9) Taxe de vamă — Localitate în Italia 10) Complice la bătaie... cu cocoranul — Tămîios la început! — Stăpînește — Crud la mijloc! 11) Cu părul galben-deschis — „Cantalupul” din „Apostrofele” lui Topirceanu — Numeral pentru... per! 12) Virj în Munții Rodnei — Fructul omului comod: așteaptă să-i cadă-n gură — Nu are rădăcină, dar se încarcă de fructe 13) Extremitățile unui nut! — Sta-n castan ca Stanca! — Scriitor chilian, autorul volumului de versuri „Strugurii și vîntul” 14) Navă frumoasă — Neplăcute — Ca pelinul.

Din viață și din cărți

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

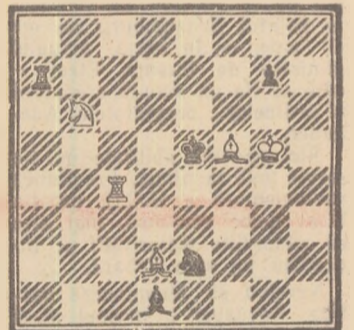
ORIZONTAL: 1) Autocarea romanului „Triumful vieții”, închinat eliberării Cehoslovaciei de către armata sovietică — Nume bărbătesc 2) Zilele vieții... strînse în snopi — ... la viață, navelă de scriitoare sovietică Anna Sakse 3) Chiot — Autorul versurilor: „Căci omul are partea cea nedreaptă / El cîntă, ride, suferă, iubeste, / Adoarme-apoi și nu se mai deșteaptă — / Pe cînd poetul supraviețuiește”... 4) „Viața și robia nu pot... împreună / Nu e totdeauna pace și furtună” (D. Bolintineanu) — Acei care aparțin vieții prezente, în pas cu progresul actual 5) Sfârșit de viață! — Navă — Avere (fig.) — A cui?! 6) „Infernul nu există / Sau cel puțin eu unul nicidecum / Nu l-am văzut decît cu ochii mîinii / ... de-o superstiție uzată” (G. Topirceanu) — Vezi! — Scriitor român, autorul romanului „Zilele vieții tale”, în care dezvăluie viața chunuită a muncitorilor din trecut 7) Birlic... campion! — Indică gradul în armată (pl.) — Are ureche! 8) Sînt două în „viață” — Cîntec (fig.) 9) Firitisire — Pîine de orz sau de secară (reg.) 10) O zi din viața cu care nu te mai înfîlnești. — A da viață — Nu tot acela 11) Iumătate din ziua trecută! — Scriere în care se expune și se comentează viața unei persoane 12) E în voce! — Persoana treia (pl.) — Masteră — Nimic 13) Poet ardelen, autorul poeziilor „Viața”, „Viața de mahala” etc. — Viață, existență, trai.

„S-a stins viața jaluței Venetii — / N-aiuzi cîntări, nu vezi lumini de... / Pe scări de marmură, prin vechi portaluri / Pătrunde luna, înălbînd pîreții” (M. Eminescu). 4) Viață ureală (pl.) — Zar la table 5) Mirodenie — Bal nesfârșit! — Dublu — 6) Scriitor latin, autorul cărții „Viețile marilor căpitani ai antichității — Mălai fieri în apă 7) Nume bărbătesc — În fire! — Greșeli 8) Scriitor sovietic, autorul cărții „Viața lui Pușkin” — Mare care poartă numele celui cărui a luat viața 9) Riu în Franța — Izolat 10) Arbust cu frunzele totdeauna verzi (pl.) 11) Viață — Năluci 12) Monedă japoneză — Exact — Laptele cucului 13) Victimele matadorilor — Melodii.

SAHI • SAHI

PROBLEMA nr. 49
A. P. Guleaev

Din cartea „Probleme și studii alese” (Premiul I la concursul Sahmat. 1955)

Mat în 3 mutări
(Alb: Rg5, Tc4, Nd2, Nf5, Cb6. Negru: Re5, Ta7, Nd1, Ce2, Pg7)

SOLUȚIA PROBLEMEI Nr. 48

Această problemă (Alb: Rd8, Dh4, Te6, Tg2, Ng1, Nh1, Cc4, Ce4, Pp.a5, a7. Negru: Rb7, Df5, Na8, Cc3, Pp.a6, b3, e5, f6, g5. Mat în 2 mutări) are o cheie frumoasă: 1.Tc2! cu amenințarea 2.Ced6 mat. La 1...Ce4 urmează 2.Ccd6 mat, iar la 1...De4 2.Dh7 mat. În ambele variante o figură neagră intră singură în legătură, permițînd astfel matul. Cursa 1.Tb2 este respinsă prin 1...Cd5!

SPIRIT DE LUPTĂ

Intr-o partidă între marii maestri Efim Gheller și Laszlo Szabó, jucat la turneul canadienilor (Zürich 1953), adversarii jucînd cu multă ambiție la ciștig au intrat în criză de timp. Sub presiunea ceasului ei au repetat ultimele mutări, astfel că după efectuarea mutării a 40-a, Szabó a declarat că partida e remiză fiindcă poziția s-a repetat de trei ori. Gheller a protestat cu energie, susținînd că poziția nu s-a repetat, și că deci partida nu e remiză.

Mare a fost mirarea spectatorilor care înconjurau masa jucătorilor, cînd, după ce arbitru a stabilit că jocul trebuie să continue, Gheller s-a adresat secundantului său întrebîndu-l:

— Ei, ce crezi, o s-o scot remiză?...

FILATELIE

NOI EMISIUNI SOVIETICE

Pentru completarea seriei de mărci poștale uzuale, în Uniunea Sovietică au fost puse în circulație două valori noi. Prima, gravată, de culoare brună și în valoare de 25 kop. înfățișează un arhitect, iar pe planul doi un șantier de construcții. A doua valoare, de 60 kop. este imprimată în offset, în culoare roșu-cărămiziu și reprezintă un turnător, iar ca fundal un cuptor metalurgic.

În cadrul emisiunilor comemorative ce se pun treptat în circulație în cinstea marilor scriitori și literați ruși, a apărut recent o nouă valoare, închinată lui S. Aksakov.

Imprimată în policromie, marca de 40 kopeici are un aranjament grafic asemănător cu acela al celorlalte valori apărute. Ca atare, deși a fost pusă separat în circulație, ea se încadrează în seria „Mari scriitori și literați ruși și sovietici”.

CENTRĂRI ȘI DESCENTRĂRI

Un interes deosebit îl prezintă în filatelie problema așa zisei „centrări” corecte a mărcilor. Prin centrare se înțelege fixarea desenului în așa fel încît spațiile libere care rămîn între laturile desenului și marginile mărcii să fie deopotrivă de mari.

Se întîmplă însă destul de des ca, în cursul procesului de fabricație, mașina de dantelat să aplice perforarea asimetric față de poziția clișeeilor. Se cunoaște cazul cînd o întregă serie de emisiuni italiene de după anul 1913 a avut descentrări care au atacat chiar desenul mărcilor.

Asemenea defecte, datorate spațiului prea mic lăsat în planșe între clișeele mărcilor, fac din exemplarele avînd toate laturile cu bordurile desenului intacte excepții căutate.

Problema centrării devine și mai interesantă în cazul unor emisiuni aparținînd perioadei clasice a filateliei, în vechile state italiene și germane, la primele emisiuni elvețiene etc.

În cazul acestor emisiuni nedantelate, spațiul dintre mărci fiind minim, la tăierea mărcilor cu foarfeca se atîngea ușor cadrul mărcilor. Numai întîmplarea sau o atenție deosebită la detașare lăsa marginile desenelor intacte. Din acest motiv, exemplarele avînd două margini intacte sînt considerate de calitate „obișnuită”, cele cu trei margini neatînte, de calitate „superioară”, iar cele cu toate laturile intacte „exemplare de lux” sau, cum li se mai spune în filatelie, „piese de cabinet”.

Un alt aspect al problemei centrării este oferit de deplasarea „centrelor” desenelor la mărcile imprimate în mai multe culori. Dat fiind că imprimarea se face cu clișee diferite pentru fiecare culoare, se întîmplă uneori ca desenul central să apară pe unele mărci deplasat față de poziția lui normală. Centrele ușor deplasate scad din frumusețea și valoarea filatelică a mărcii. În schimb, dacă deplasarea este foarte accentuată, marca poate constitui o „varietate” aparte, mult căutată pentru colecțiile specializate.

În sfîrșit, atunci cînd desenul central este răsturnat față de poziția lui normală, avem de-a face cu așa zisele „centre răsturnate”, erori foarte căutate. O astfel de eroare s-a întîlnit, la noi, cu marca „Recensămîntului populației”.

Premieră la cinematografele
MAGHERU și MAXIM GORKI

Taina lui Zemskov

O producție a studioului „Mosfilm”

Scenariul: K. RAPOPORȚ. Regia: S. KOLOSOV. Imaginea: A. EGHINA. Muzica: V. IAROVSKI.

cu V. ZEMLEANIKIN, ROZA MAKAGONOVA, N. POGODIN, A. OSMOLSKI, E. KUZNEȚOV, G. IAKOVLEV, A. VOIȚIK

Fete de aceeași vîrstă

cu L. KRILOVA, L. FEDOSEEVA, M. KOȘELEVA, V. KOSTIN, V. SAFONOV, K. STOLEAROV, V. KOREȚKI

SĂPTĂMÎNA

Iluziile cancelarului Adenauer

Alegerea unui nou președinte al Republicii Federale Germane care va avea loc la începutul săptămânii viitoare, este epilogul unei tragi-comedii. Autorul și regizorul spectacolului fără public de la 1 iulie este matusalemul politic vest-european, Dr. Konrad Adenauer, cancelar de peste un deceniu, prin grația Statelor Unite, a Vaticanului și a vechilor monoliști din Ruhr, iar de o lună încoace — mai mult prin propria sa voință.

Episoadele unei tragi-comedii

Când comitetul executiv al partidului creștin democrat a pus, în primăvara aceasta, problema succesiunii actualului președinte Theodor Heuss, silindu-l pe Adenauer să accepte candidatura la această funcțiune onorifică, octogenarul cancelar înregistra un indiscutabil eșec politic. Cu atât mai mult, cu cât — pentru a preveni o astfel de situație, pe care o presimea de mult — cancelarul sugerase conducerei U.C.D. candidatura primejdiosului său adversar, Dr. Ludwig Erhard, ministrul economiei, de care s-ar fi putut astfel debarasa în modul cel mai onorabil.

Dar calculele lui Adenauer, oricât de viclene, au fost deucate de majoritatea formată în sinul conducerii partidului guvernamental. În fața ostilității aproape deschise pe care o întâmpina pentru prima oară în cariera sa de lider absolut și discredita. Adenauer a recurs din nou la o șiretenie. Prefăcându-se că se supune voinței partidului, a acceptat fără entuziasm decizia de a i se „susține candidatura” la președinție, nu fără a nutri însă un gând ascuns. Planul său secret era de a impune ca succesor la palatul Schaumburg un om de paie, — în speță, actualul ministru de finanțe, Etzel — care să fie un simplu executant al ordinelor... președintelui Adenauer.

Nici această abilitate nu i-a servit însă la nimic. Frațiunea parlamentară a U.C.D. nu s-a lăsat deloc convinsă, mai ales că simpatiile majorității se îndreptau tot spre Erhard.

Nevrind să abandoneze partida, Adenauer a început să-și desfășoare pe toate planurile activitatea de bătrîn intrigant, cu scopul de a-și compromite adversarul în primul rând, căutând să-l îndepărteze de locul acțiunii, cancelarul l-a expulsiat pe ministrul economiei în

Statele Unite, însărcinându-l cu misiuni urgente inventate ad-hoc.

După plecarea din Bonn, Erhard a devenit ținta unor atacuri directe și a unor jignitoare aprecieri din partea șefului guvernului.

Prietenii lui Erhard i-au cerut socoteală calomniatorului, convocându-l în fața grupului parlamentar, într-o ședință extraordinară. Plin de curaj Adenauer a... retractat, iar rezoluția adoptată la această ședință exprima deplină încredere ministrului insultat, „regretînd declarațiile susceptibile de a-i știrbi reputația”...

Așa dar, competiția Adenauer-Erhard a marcat, de la prima repriză, o înfrângere morală — dacă nu încă și una politică — a provocatorului. În cercurile guvernamentale s-a socotit însă că această dezarmare indirectă va contribui la o nouă stabilizare a poziției sale în sinul partidului.

Față de insuccesul total al încercării de a-l impune pe Etzel ca succesor la cancelariat, Adenauer se hotărăște să joace ultima carte: șantajul. Va face noi presiuni asupra conducerii U.C.D., cerîndu-i să aleagă: ori Etzel — cancelar, ori Adenauer se răzgîndește și... rămîne cancelar.

Se cunosc împrejurările în care a făcut explozie, la 4 iunie, această nouă bombă politică adenaueristă. Pentru a face impresie în cercurile guvernamentale, Adenauer a adresat o scrisoare președintelui U.C.D. motivîndu-și revenirea prin... complicarea situației internaționale. (Adenauer înțelege de obicei prin „complicare” orice piedică ivită în calea planurilor agresive ale revanșarzilor vest-germani și orice încercare de a se ajunge la o destindere în actuala situație internațională). O asemenea „complicare” i-a apărut a fi conferința de la Geneva a miniștrilor Afacerilor Externe și de aceea, a făcut tot posibilul să împiedice o apropiere a pozițiilor vestice

față de propunerile făcute de U.R.S.S. și R. D. Germană. Pentru ca nu cumva să se poată ajunge la un început de soluționare a problemei Berlinului și Tratatului de pace cu Germania...

Socotindu-se — cum s-a exprimat el însuși, recent — ultimul combatant al „războiului rece” și, ca partener rămas în viață al răposatului John Foster Dulles, Adenauer înțelege să rămînă „ferm” pe pozițiile înaintate ale antisovietismului agresiv și să nu renunțe nici măcar la o iotă din A.B.C.-ul militarismului german.

Iată și rațiunea — logica îi aparține exclusiv lui Adenauer — pentru care el trebuie să rămînă cancelar.

Derută și confuzie la Bonn

Hotărîrea sa a provocat derută și confuzie în rândurile partidului său. Poziția rigidă în gravele probleme care privesc direct soarta poporului german și pacea în Europa este socotită un balast greu de dus în perioada care urmează și aproape imposibil de suportat încă 2 ani, pînă la viitoarele alegeri parlamentare din 1961.

Dar „bătrînul încăpăținat” — cum îl numesc chiar unele ziare guvernamentale — nu vrea să audă de nimic. Nici altercația pe care a avut-o cu președintele Bundestagului, Gerstenmeier, nu l-a clintit din ceea ce a hotărît. Și nici nu s-a lăsat impresionat de faptul că Eugen Gerstenmeier, care este și vice-președinte al partidului U.C.D. a părăsit ședința comitetului de direcție, prezidată de Adenauer, trîntind violent ușa.

Pînă la urmă, tratativele din culise au putut smulge un consimțămînt formal din partea conducerii U.C.D. dar criza care amenința chiar cu o scindare a partidului nu pare să fi fost decît aminată. O nouă răbufnire a conflictului Adenauer-Erhard, în urma repetării insultelor cancelarului la adresa vice-cancelarului, tinde în ultimele zile să ia proporții neașteptate.

Răfuiala a fost însă aminată pînă după alegerile de miercuri. Ce reprezintă aceste alegeri, în realitate? O nouă farsă.

Drept candidat din partea U.C.D. a apărut — venabil Agamiță Dandanache — obscurul ministru al alimentației, Heinrich Luebke. Presa anglo-franceză scrie că nimeni nu poate lua în serios o asemenea candidatură cînd partidul social-democrat îi opune candidatura destul de populară a lui Carlo Schmidt.

Totuși, aritmetica electorală și ciudățeniile unor legi care guvernează în vest pot face ca și necunoscutul Luebke să întrunească numărul de voturi cu care să-și proptească jilțul prezidențial.

Un amănunt nu de tot neglijabil: viitorul președinte este catolic, iar Adenauer — se știe — chiar, mai catolic decît Papa. Aici însă e buclucul! Tradiția germană cere ca unul din cele două posturi supreme să fie deținute de un protestant. Oprindu-se la catolicul Luebke — susțin anumiți observatori politici din R.F.G. — conducerea partidului U.C.D. a dat un nou avertisment indirect lui Adenauer, că... trebuie să plece!

La 84 de ani, Adenauer mai face încă și pronosticuri asupra alegerilor din 1961, anunțînd că va avea „un cuvînt greu de spus în momentul constituirii noului guvern”. Este o altă formă de exprimare a nemulțumirii sale profunde față de curentul prea puternic din partid în favoarea vice-cancelarului Erhard. Acest curent ar putea răsturna însă toate socotelile bătrînului politician. O scindare a U.C.D.-ului — despre care se vorbește insistent în ultimele zile — ar putea spulbera multe din iluziile longevității...

M. Mihail

Fotoliul cancelarului Adenauer...

desen de V. Konstantinov

NOTE

Parfumi și bombardierele atomice

Un fabricant american de produse cosmetice a hotărît să-și ferească pe englezi. Pentru aceasta, el și-a propus ca pînă la Crăciun, cu încuviințarea Departamentului de Stat, a ministerului Comerțului S.U.A. și a „Vocu Americii” să îmbibe aerul insulelor britanice cu parfumuri de producție proprie. În acest scop, în apele Golf-streamului, lângă tîrmurile Floridei, vor fi turnați 40 de litri de esență de parfum. Peste câteva luni curentul astfel parfumat va atinge tîrmurile Angliei,

odorînd aerul cu minunate mirezine. Această acțiune va fi întreprinsă în numele „prieteniei anglo-americane”, al „științei” și, între altele, pentru a se face reclamă produselor fabricantului — încheia ziarul „Times”, deținătorul acestei știri.

În Anglia, vestea n-a sîrmit însă nici senzație și nici entuziasm. Poate de unde englezii nu prea sînt amatori de parfumuri sau, poate pentru faptul că, oameni de bun simț nu-și pot vinde prietenia pentru 40 de litri de parfum. Și aceasta, cu atât mai mult cu cît darul de peste ocean li se oferă cu lipsa de considerație proprie seniorilor feudali.

În prezent, publicul en-

glez are cu totul alte preocupări. Agențiile telegrafice anunță că la Washington se proiectează extinderea numărului de baze militare americane pe teritoriul englez și că, în consecință, în această direcție vor fi expediate cîteva escadrile de bombardiere atomice. Impotriva acestor planuri, 85 de membri laburiști ai Parlamentului au și semnat o moțiune de protest. În Anglia, mișcarea împotriva ocupației americane crește tot mai mult.

Englezii n-au nevoie de nici un fel de parfumuri de peste ocean! Ei vor doar alit: să trăiască pașnic, sub un cer liber, cu aer curat.

Un manual subversiv

În Franța este din nou omniprezentă madame Anastasie, binecunoscuta figură cu părul vîltoș, cu foarfecele-i amenințător în mînă — într-un cuvînt — Cenzura. Recent, lepădîndu-se de tradiționalele-i trențe, madame Anastasie a pornit să viziteze școlile franceze. De data aceasta s-a prezentat deghizată sub înfățișarea unei banale circulare care ordona directorilor de școală să retragă manualul lui Jenon și Rosignol, — „Admirabile tablouri ale istoriei”.

Pricinile acestei nestrămutate hotărîri, madame Anastasie le motiva cam astfel:

„Cartea este tendențioasă, omite multe momente importante din istorie și educă elevii în spiritul disprețului față de trecut, față de oamenii care s-au străduit să facă din Franța ceea ce este astăzi...”

Cartea a fost, bineînțeles, retrasă. Să încercăm să

reconstituim cauzele reale ale acestui act, răsfoind manualul pus la index. Mai toate paginile cărții cuprind gravuri reprezentînd momente de seamă din istoria Franței, însoțite de texte simple, pe înțelesul copiilor. Unul din aceste texte vorbește binevoitor despre ducele de Richelieu, aprigul dușman al nobilimii feudale. În schimb, despre Ludovic al XIV-lea se spune fără ocoliș că strălucirea și măreția lui s-au întemeiat pe mizeria și nefericirea poporului. O altă gravură înfățișează bătălia de la Verdun, soldații în tranșee, dar nici un portret de general...

Tot alit de obiectiv înfățișează autorii și evenimentele celui de al doilea război mondial. Astfel, într-una din gravuri este prezentat un grup de luptători din Rezistență, luînd prizonieri cîteva soldați hitleristi. Cîț de depărtată este această viziune de cea oficială, care atribuie astăzi miscarea de rezistență unui singur om, și nu poporului francez răscolit!

Omissiune regretabilă...

„Fie ca N.A.T.O. să prospere, să bage spaima în dușmani” — glăsuiesc cîteva din versurile „imnului” recent difuzat în toate școlile engleze, la indicația Statului major al blocului nord-atlantic, de către „Comitetul atlantic” din Londra. Imnul este însoțit de recomandarea de a fi cîntat cît mai des, pentru ca astfel să sădească în minile copiilor respectul și dragostea pentru N.A.T.O. Așa glăsuiește recomandarea care însoțește imnul, al cărui autor este necunoscut. S-ar putea prea bine ca acesta să fie generalul Norstadt în persoană, sau, poate, vreunul din colaboratorii săi cei mai apropiați, ca, de pildă, generalul Speidel.

Imnul are însă o lacună serioasă. Textul său nu pomenește nimic despre faptul că Norstadt și colaboratorii săi proslăvesc arma atomică și cu hidrogenul. Precum se știe, generalul Norstadt a declarat în repetate rînduri că N.A.T.O. nu poate fi conceput fără „țeluri atomice”, adică fără arme atomice. Și totuși, despre asta, imnul N.A.T.O.-ului nu suflă un cuvînt. Ar trebui completat, și abia atunci versiunea lui ar fi definitivă. Imnul ar putea fi cîntat din străfundurile bojocilor de soliștii N.A.T.O.-ului companiați de cele mai de frunte orchestre ale Wehrmacht-ului vest-german.